

67. évf., 2013. X. 10., ára 50 dinár

29

Jó Pajtás

Mátyás király szobra Kolozsvár főterén

Fadrusz János alkotása

A JÓ PAJTÁS 43. NYELVMŰVELŐ VERSENYE

A Jó Pajtás szerkesztősége – harmadízben is – meghirdeti a

Szűcs Imre gyermekversmondó versenyt

A versennyel a szervezők – a magyar nyelv napjához is kötvé – meg kívánnak emlékezni a huszonkét éve elhunyt neves gyermekköltőről, a Jó Pajtás irodalmi szerkesztőjéről, s egyben szeretnék folytatni a gyermeklapunk által eddig negyvenkétszer megszervezett hagyományos nyelvművelő versenyt.

A Szűcs Imre versmondó verseny kiindulópontját a Forum Könyvkiadó kiadásában a napokban megjelenő, vajdasági magyar költők gyermekverseiből összeállított **Ezüsttulipán** című vers- és prózaantológia képezi, ezzel is visszatérve ahhoz a régen elfelejtett gyakorlathoz, hogy minden nyelvművelő versenyünk egy-egy frissen kiadott könyvhöz kötődik, azaz ajánlott ebből a könyvből verset választani (de nem jelent hátrányt a versenyben, ha más vajdasági magyar gyermekverssel lép föl a versenyző).

A versenyben részt vehet minden vajdasági elemista, akik korosztályuk függvényében négy kategóriában versenyeznek:

1. korcsoport: 1. és 2. osztályosok
2. csoport: 3. és 4. osztályosok
3. csoport: 5. és 6. osztályosok
4. csoport: 7. és 8. osztályosok

A verseny (a nagyobb iskolákra gondolva) osztálybajnokságokkal kezdődik, ahonnan a magyartanárból (ill. tanítóból) és két tanulóból álló zsűri által kiválasztott 2-3 tanuló jut tovább. Az iskolabajnokságon az osztálybajnokok vesznek részt (a bírálóbizottságot tanítók és magyartanárok képezik), innen a korcsoportonkénti 1-1 győztes (iskolánként 3 tanuló) megy a körzeti bajnokságra (kis létszámú iskolák esetében az osztály-, illetve iskolabajnokság összevonható, egyszerűsíthető a rendszer). Az iskolabajnokságokról a Törzsudvarnokon (a tér-

képen Banatski dvor néven keresendő) megtartandó döntőre továbbjutó (korcsoportonkénti) 1-1 tanuló nevét kérjük a legrövidebb időn belül a szerkesztőségbe eljuttatni (e-mail).

A szerémségi körzetből (itt nincs magyar nyelvű általános iskolai oktatás, csak pótoktatás itt-ott, elvéve) néhány tanuló közvetlenül hívunk meg a döntőre, oktatójuk ajánlása alapján.

A verseny döntőjét, valamint a **Ezüsttulipán** című vers- és prózaantológia bemutatóját Torontáltordán tartjuk meg a tavaly már beharangozott napon: 2013. november 9-én. A győztesek és főkészítő tanáraik értékes könyvjutalomban részesülnek, de a döntő minden résztvevője ajándékkönyvet és emléklapot (oklevelet) kap.

A versenynaptár a következő

1. Benevezés/jelentkezés mától kezdve folyamatosan
 2. Osztálybajnokságok 2013. október 21-éig
 3. Iskolabajnokságok 2013. október 28-áig
 4. Döntő – záróünnepség 2013. november 9.
- A második és harmadik pontot ajánlasként kell értelmezni.
További információk hamarosan!

Könyvrendelési lehetőség

Az **Ezüsttulipán** című vers- és prózaantológia

400.- dináros áron (+postaköltség)
megrendelhető a kiadónál:

Forum Könyvkiadó Intézet,

21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1/III.

Tel: 060/7300207;

e-mail: csaba@forumliber.rs

CSAK KÖNYVRENDELÉS!

Levellezési cím

Jó Pajtás szerkesztősége, 21000 NOVI SAD, Vojvode Mišića 1.

Telefon (nincs fax!): 021/ 475-4008;

e-mail: szerk@jopajtas.info

Versenyre való BEJELENTKEZÉS CSAK ITTI!

Simonyi Zsigmond helysírásai verseny 2013/2014.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézetének támogatásával Kárpát-medencei helysírásai versenyt hirdet Magyarországon, valamint határon túli magyar lakta területeken, az általános iskolák felső tagozatos diákjai számára. A verseny vajdasági fordulójának koordinátora az Újvidéki Módszertani Központ. A verseny határon túli főszerzője **Tapiska Szilvia**. Elérhetőség: 063 19 79 081.

A verseny három fordulóból áll:

1. iskolabajnokságból – iskolánként annyi diák juthat tovább a körzeti versenyre, ahány magyar tagozat van

2. körzeti versenyből – a körzetekből a nyolc-nyolc legeredményesebb tanuló szerez jogot a döntőn való részvételle

3. tartományi döntőből – a nyolc legeredményesebb diák utazik Budapestre.

Benevezési díj: 300 dinár.

Az iskolabajnokságról továbbjutó tanulók eredményét és adatait **2013. december 6-ig** kérném elküldeni a silvijatapiska@gmail.com e-mail címre.

A körzeti verseny szervezői:

1. körzet: Szabadka, Október 10. Általános Iskola (Közép-Bácska)

2. körzet: Zenta, Emlékiskola (Tisza mente)

3. körzet: Torda, Ady Endre Általános Iskola (Bánság)

4. körzet: Újvidék, Petőfi Sándor Általános Iskola (Dél-Bácska)

A körzeti versenyeket 2014. március 1-én (szombat) tartják, a tartományi döntőt pedig 2014. április 5-én (va-

sárnap) tartják Újvidéken a Petőfi Sándor Általános Iskolában (Bora Prodanović u.15/a).

A Kárpát-medencei döntő ideje és helye 2014. május 24., Budapest.

Ők vitték el a pálmát!

Benedek Elek nagy meseíró, mesegyűjtő születésnapján, szeptember 30-án tartották meg a népmesemondó verseny döntőjét a Népkönyvtár dísztermében. Az óbecseieken kívül versenyeztek a bácsföldváriak és a péterréveiek legjobbjai. A zsűri: Boldizsár Anna, Fercsik Kiss Piroska és Kulcsár Sarolta kategóriánként díjazta a föllépőket. A harmadikosok csoportjában a petőfi Tallós Hédi, a negyedikesek, ötödikesek kategóriájában a severes Bozsóki Nina, a hetedikesek közül pedig a szintén severes Bezeg Bettina bizonyult a legjobbnak. Ők a díszoklevél és a könyvjutalom mellé megkapták a vándorserleget is.

Itt vagyunk a Sever Đurkić iskolában, ahol a két győztes éppen a serleget jött megmutatni a magyartanárnőnek, meg persze, nekem.

Nina már másodikos korában is első helyezést ért el a népmesemondó versenyen.

- Nina, ki szeretted meg veled a meséket?

- Kiskoromban anyukám sokat olvasott nekem, de az iskolában a tanító néni, Fábrián Gyöngyi is biztatott, hogy menjek versenyre. Akkor, másodikos koromban első lettem. A szavalóversenyeken is részt vettem mindig. A tavaszi versenyen eljuttottam a tartományra is, meg az anyák napi versmondó versenyen is ott voltam a legjobbak közt, vagyis fölléptem a műsoron.

- Most melyik mesét mondtad?

- A Kacor királyt. Szeretek olvasni, szeretem Benedek Elek meséit. A zsűrinek is nagyon tetszett, s gratuláltak is az eredményhirdetés után. Boldog voltam, ugyanis másodikos korom óta nem értem el első helyezést!

- De ugye, nemcsak olvasol szabad idődben?

- Járok a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörbe táncolni, meg ide, az iskolába tornára... Nagyon szeretem az állatokat is: van öt macskánk, egy mókusunk, meg egy hörcsögünk. A mókus már téli álmát alussza...

Bettinát ott láttam már kiskora óta a népmesemondó versenyeken. Nagyon jól szerepelt mindig, s nem is csoda, hogy most is első lett a hetedikesek kategóriájában.

A boldog győztesek

- Ki szeretted meg veled a meséket?

- Sinkovics Gabriella, a tantó nénim, még alsóban. Már akkor is szép eredményeket értem el a mesemondó versenyeken. Valójában már másodikos korom óta járok mesemondó- és szavalóversenyekre. A Petőfi Sándor Kultúrkör anyák-napi szavalóversenyeken is részt vettem, ahol édesanyákról szóló verseket szavaltam.

- Mi lesz a serleg sorsa?

- Tavaly is én hoztam el, s most itt áll majd az igazgató néni irodájában. Majd jövőre, a verseny előtt visszavisszük a könyvtárba, s az első díjas kapja meg, mivel vándorserleg, 2009 óta vándorol.

- Melyik mesét mondtad a versenyen?

- A magyartanárnőm, Zapletán Erika szólt, hogy válasszak egy mesét, amely tetszik, s én *A gazdag szegénysége* címűt választottam. Elmondtam a tanárnőnek, s neki is tetszett. Sokat gyakoroltuk a hangszólást...

- Ki gratulált az eredményhirdetés után?

- Ott volt a tanító nénim is, ő gratulált elsőnek, aztán meg a barátaim.

- Egy hetedikes lány nemcsak meséket olvas.

- Még mindig szeretem a meséket, de szívesen olvasok ifjúsági regényeket, mivel szeretek olvasni! Sok könyvem van, melyeket Magyarországon vettünk. Legutóbb Rachel Hovthorne: az Első csók sorozatból olvastam a Bizalomjáték címűt, melynek van folytatása is, azt is elolvasom. Ezen kívül járok röplabdázni, meg aerobikra is, melyet a tornatanárnő tart itt, az iskolában.

- Mit üzensz a Jó Pajtás olvasóinak?

- Azt, hogy olvassanak sokat, mert olvasni jó! Ha pedig úgy adódik, álljanak ki versenyre is, mert nagy boldogság szép eredményeket elérni!

Gratulálunk Bettinának és Ninának, s kívánjuk, még sok versenyen érjenek el hasonló szép eredményt!

Konc Erzsébet

Miért nézek tévét és miért nem?

Amikor unatkozom, már megszokásból a távirányítóért nyúlok. Sokszor órákig nézem a műsorokat, de valamikor semmi érdemlegeset sem találok.

Pár éve, amikor majdnem minden házban bevezették az internetet, a tévé nézettsége csökkent. Ezért kitaláltak különböző valóságshow-kat, amelyeknek semmi értelmük nincsen. Ezáltal próbáltak úgy mond nagyobb nézettségre szert tenni, valamennyire sikerült, de voltak olyanok, akik azóta nem nézik azt a bizonyos csatornát, amióta megjelentek ezek a szórakoztató műsorok. Na igen, meg a reklámok... Sokaknak még a kedvük is elmegy a filmnézéstől, mert amikor a legizgalmasabb rész jönne, abban a pillanatban megszakítják a filmet és jönnek az unalmasabbnál unalmasabb reklámok. Na, de azért legyünk kicsit pozitívabbak is. Nagyon szeretem nézni az olyan műsorokat, amelyekben tudományos, érdekes kísérleteket végeznek, meg a történelmi és állatos ismeretterjesztő filmeket is megtekintem. Mostanság a média már nagyon nagy hatással van ránk és általuk a véleményünk is megváltozhat.

Mindenki megtalálhatja a kedvére való tévéműsort, de lehet, hogy a legjobb megoldás megnyomni a piros gombot, elővenni egy érdekes könyvet és azzal tölteni a szabadidőnket.

Lackó Márta, 8. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Miért nem nézek tévét?

Amikor még kicsi voltam, nem tudtam mi az, hogy számítógép és internet. Ritka volt az a gyerek, akinek volt otthon komputere és internetje. Mivel nagyon drága volt a számítógép, ezért minden családban a legkifizetődőbb a tévé volt. Akkor nem volt civakodás, hogy ki ül majd a komputer elé, és ki fog játszani rajta. Akkor az egész család egyszerre tudta nézni a tévét.

Körülbelül hét éves lehettem, amikor kaptam egy számítógépet. Nem nagyon érdekelt, mert nem tudtam rendszeresen magyarul olvasni, nemhogy angolul. Hónapokig csak állt kikapcsolva. Még be is poro-

sodott. Egyszer összeszedtem a bátorságom és bekapcsoltam. Nem tudtam, hogy mit hogyan kell kezelni rajta, és csak néztem. Ezért kikapcsoltam. Többször is megcsináltam ugyanezt, de később már ráhagytam. Szinte imádtam tévézni, de már kezdett unalmas lenni mindennap ugyanaz a műsor. Lassan beköszöntött a nyári szünet. Nagyon untam a forró és hosszú napokat.

– Anyu, mit csináljak? Nagyon unalmas! Szeretnék elmenni valahova, csak nem tudom, hova! – mondtam.

– Miért nem kapcsolod be a számítógépedet, és játszol rajta? Most nem mehetsz el, mert nagyon meleg van, nehogy napszúrást kapjál – feleltem.

– De nem tudom kezelni, akkor hogyan játszok rajta? – kérdeztem.

– Ismétlés a tudás anyja. Nem adhatod csak úgy fel! Nem kapcsolod be, amióta megvan!

– Jól van, megpróbálom.

Bementem a szobába, leültem az ágyra és bámultam a komputert. Azon gondolkodtam, hogy hogyan tudnék én valamit csinálni a gépen. Hát nagy nehezen felkeltem az ágyról, odamentem és bekapcsoltam. Lassan bekapcsolódott. Olyan volt, mintha mérgesen nézett volna a képernyő. Ő nézett engem, én őt. Mintha ellenségek lettünk volna valamilyen meccsen, és versenyeztünk volna, ki fog győzni. Lassan megmozdítottam az egeret, és egyszer csak rányomtam valamire. Megijedtem, hogy elrontottam valamit. Aztán kiderült, hogy zenét indítottam el. Aztán többször is ráklikkeltem. Büszke voltam magamra. Megtanultam, hogy kell kikapcsolni a gépet, stb. Sűrűbben és sűrűbben voltam a számítógép előtt. Minden nappal többenél több újdonságot fedeztem fel. Egészen elfelejtettem a tévét. Ha valaki mondta, hogy nézek tévét, inkább kikerültem. Később észrevettem, hogy a tévét nem is szeretem. A számítógép elvette az eszemet. Később behúztunk az internetet. Egyre híresebb volt a „Facebook”, és megcsináltam magamnak a profilom. Most már végképp sokat vagyok az interneten.

Nem tévézek, mert az unalmas, és sok hülyeséget adnak. A rossz adásokban szereplő személyek pár embernek sajnós a példaképei. Természetesen nem csak nekem, de minden gyereknek a komputer és az internet elvette az eszét. Ha tehetném, kiraknám a tévét a szobából. Mivel a testvéremmel egy szobában vagyunk, nem tehetem meg, mert ő szeret tévézni.

Barna Klaudia, 8. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Mesés nap a temerini Kókai Imre iskolában

Szeptember 30-án a temerini Kókai Imre Általános Iskolában megünnepeltük a magyar népmese napját. A diákok lelkesen készültek erre a napra, és a meghirdetett pályázatokra sok-sok remek munka érkezett. Gyönyörű meseillusztrációk szü-

lettek, de a kis meseírók tolla nyomán is kedves történetek ke-rekedtek. A bíráló bizottságnak nehéz dolga volt, de végül sikerült kiválasztania a legjobb munkákat. A helyezett oklevelet, a többiek emléklapot kaptak. Idén a mesemondók tábora sokkal népesebb volt, mint a korábbi években. Összesen huszonnyolc kisdíák mondott mesét, akiket a lelkes hallgatóság nagy tapsal jutalmazott. Mesés munkájukért ők is emléklapot kaptak.

V. c osztály tudósítása

A római birodalom hatalma tetőfokán

Néró, aki senki segítségére sem számíthatott, idősámitásunk 68. évében öngyilkosságot követett el. Ezután Róma egy esztendőben négy császárt is látott. A negyedik, Vespasianus (i. sz. 69–79.) bizonyult a legkitartóbbnak, és övé lett a hatalom. Néróval megszakadt a született vagy örökbe fogadott császárok sora. A Caesar nem volt többé a császárok családi neve, hanem címmé változott, de ezután még nyomatékosabban követelték, hogy a császárt isteni tiszteletben részesítsék!

Flavius Vespasianus tehát császári dinasztíát alapított. Egy szabin városka (Reate) egyik közepes vagyonú polgárának a fia volt. A szenátori rend tagja is volt. Vespasianus halála után előbb idősebb fia, Titus, majd annak korai halála után második fia, Domitianus került uralomra (81–96). Egy felkelés sikeres leverése után a császár felvette az Isten és úr (dominus et deus) címet, a szenátusból pedig kiűzte a neki nem megfelelő szenátorokat.

Domitianus meggyilkolása után a császárok olyan csoportja követi egymást a birodalom trónján, akik már nem álltak egymással vérokonságban, hanem örökbe fogadás fűzte össze őket.

Ulpius Traianus (98–117) császár keleten meghódította Parthiát, és a birodalomhoz csatolta Örményországot, Asszíriát és az egész Mezopotámiát. Időközben a Dunán túli dákok jelentős kulturális haladást értek el. Erre természeti feltételeik is adva voltak: bányák, aranylelőhelyek, termékeny föld és állatok. Dáciában állam jött létre. Ez az állam különösen Decebállus király uralkodása idejében volt igen erős, fővárosa Sarmisgetusa volt (a mai Erdély délnyugati részén). A dákok többször betörték a Balkán-félszigetre és fosztogatták a római városokat és birtokokat. Ez jó ürügyül szolgált Traianusnak, hogy 101-ben megtámadja Daciát, és megkaparintsa kincseit. Három hadjáratot vezetett Decebállus ellen, míg végül ötéves hadakozás után meghódította államát. A rómaiak a hadjáratok előtt a Duna vaskapui (Đerdap) részén a parton utat építettek, és a mai Kladovónál hidat, ahol a római seregek átkeltek a Dunán. E győzelemről tudósít Traianus emléktáblája a Duna jobb partján.

A római birodalom ezzel biztosította hatalmát a Balkán-félszigeten és a Duna mentén. A sorban következett a fáradhatatlan Hadrianus

(117–138). A birodalom határai tovább bővültek, bár Hadrianus nagyon óvatos uralkodó volt. Kiűrtette észak Britanniát is (a mai Skócia), és úgy látszik, ismerte a kínaiak nagy falait, amit azok a barbár mongolok ellen emeltek. Hadrianus Britannia északi részén magas földfalat épített a piktek (a skótok ősei) ellen. Több mint valószínű, hogy Hadrianus császár idejében építették a mai Bácska déli részén a földsáncokat a barbárok ellen. Hasonló sáncokat emeltetett Dácia nyugati határain is, legalább két sor sánc védte ezt a római tartományt a betörő barbároktól. Bár túljutott hatalmának tetőfokán, Marcus Aurelius császár (161–180) idején Róma szakadatlan védekezésre kényszerült az állandóan támadó germán és szláv törzsekkel szemben.

Hadrianus császár a közfürdőben

A császárkorban néhány fényűzően rendezett fürdőpalota is épült Rómában. Volt bennük tornacsarnok, sétány, könyvtár és más szórakozási lehetőség. Az alábbi történet Hadrianus császár fürdőbeli tréfájáról szól.

Al-dunai halász, a háttérben Decebálról mintázott szirt

A császár gyakran fürdött közfürdőben, akár a többi vendég között elvegyülve is. Egy alkalommal felfigyelt az egyik veteránra, akit katonakorából ismert. Látta, hogy az öreg katona a hátát és egyéb testrészeit a falhoz dörzsölgette. Megkérdezte az öregot, miért vakargatja magát a márvánnyal? Amikor az elmondta, azért tesz így, mert nincs rabszolgája, a császár nyomban néhány rabszolgát

ajándékozott neki, és eltartásukra még pénzt is adott... Másnap már több idős férfi dörzsölgette a hátát a falhoz, hogy hasonló ajándékot csikarjanak ki a császártól. Hadrianus azonban magához hívatta őket, és rájuk parancsolt: varkadják egymást!

Hadrianus császár jó szervező volt, aki a római államszervezetet megerősítette, fejlesztette, ezért a császárság második megalapítójának szokták tekinteni.

Sikeres császárok közé sorolható Marcus Aurelius (161–180), akiről a világtörténelem igencsak eltérő véleménnyel van. Egyesek elkényeztetett piperkócnek tartják; szerett a vallási dolgokkal is foglalkozni, és nagy öröme telt, ha papi köntösben szertartásokat vezethetett. Másrészt kötelességtudó és dolgozó uralkodónak mutatkozott, kora reggeltől késő éjszakáig dolgozott. Máskülönben a sztoikus filozófia legkimagaslóbb képviselője volt.

A colonatusi rendszer (Ivo Makek alapján)

A 2. század derekától kezdve a barbár germánok mind gyakrabban támadták a római birodalom területét, a hatalmas birodalom védekezésre kényszerült. A rabszolgák száma is állandóan csökkent, mert elmaradtak a hódító háborúk. Augustus császár idejében a birodalomban még mintegy 60 millió ember élt, ezeknek a fele rabszolga volt, időközben számuk ennek felére csökkent.

A nagybirtokosok is nehéz helyzetbe kerültek, az egyre kevesebb rabszolga mind rosszabbul dolgozott. Nem volt érdekük jól dolgozni, sőt ha tehették, rongálták a szerzőmokat. A nagybirtokosok ezért kis parcellákat hasítottak ki birtokaikból, azokra parasztokat, városi proletárokat és rabszolgákat telepítettek. A telepesek (colonusok) a földet csak bérbe kapták, tehát bérlőkké (kolonusokká) váltak. A kolonusz köteles volt termésének egyharmadát átadni a birtokosnak.

A kolonusz, ellentétben a rabszolgával, már érdekelt volt a termelésben. Minél többet dolgozott, termelt, annál több maradt neki. A kolonusz az államnak adót fizetett búzában és jószágban. Ebből tartották el a hadsereget, a hajóhadat, a hivatalnokokat és az uralkodót.

Összeállította: Uri Ferenc történész

Hadrianus villájának romjai

A Traianus-tábla ma

Baross László

(Felsőzsemer, 1865. október 16.

– Bánkút-puszta, 1938. június 3.)

Kortársai nagy munkabírási, kitartó, rendszerető embernek ismerték. Szerény ember volt, aki az általa nemesített kukorica- vagy búzafajtákat sem magáról, hanem arról a helyről nevezte el, ahol dolgozott: Bánkútról. Az agrárszakmai közéletben csak visszafogottan vállalt szerepet: tagja volt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányának és társelnöke az egyesület növény-nemesítő bizottságának.

1938. június 3-án Bánkút-pusztán érte a halál. Egyszerű, fekete obeliszkkel jelölt sírja a Medgyesegyházához tartozó bankúti sírkertben található. Az MTA Martonvásári Mezőgazdasági Kutatóintézetének munkatársai biokémiai, fehérjekémiai és molekuláris biológiai vizsgálatokkal elkülönítették a Bánkúti 1201-es búzafajta kiváló minőségét biztosító génjét. Ez lehetőséget teremt arra, hogy jó tulajdonságai átvihetők legyenek az új búzafajtákba.

Estók János

Ajánlott irodalom: Rege Károly: Baross László. Agrártudomány 1958/12.; Bálint Andor: Növény-nemesítésünk egy évszázada. Agrártörténeti Szemle 1967.; Pintér János: Baross László. In Agrártörténeti Életrajzok. I. Szerk. Für Lajos és Pintér János. Bp., 1987.

Baross László emléktáblája

Baross László felvidéki középbirtokos nemesi családban született. Elemi és középiskolai tanulmányait Körmöcbányán és Nagyszombatban folytatta. A növénytermesztéssel kapcsolatos ismereteket a Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémia nagy hírű professzorától, Cserháti Sándortól tanulta. 1887-ben József főherceg alcúti uradalmában helyezkedett el. 1895-ben a főherceg bankúti uradalmának intézője, azután jószágfelügyelője lett. Növény-nemesítőként kezdetben a kukoricával foglalkozott. Közkeletű nevén „bánkúti nemesített kukorica”-nak hívott fajtáit szívesen vetették, mert korán érett és jól morzsolható volt. Ráadásul a kukorica gyorsabb betakarítása több időt hagyott az őszi vetés elvégzésére. Baross foglalkozott az árpa, a cirok, a dohány, a cukor- és a takarmányrépa nemesítésével is, de átütő sikert búza-nemesítőként aratott. Figyelme a 20. század első éveiben fordult a búza felé. Elsősorban a minőség javítására törekedett, ehhez társult a megfelelő termő- és alkalmazkodóképesség elérésének igénye. Baross búzafajtái sikerének záloga éppen a kiváló minőség – a magas sikértartalom és sütőipari érték – lett.

Magyarország gabonatermelőinek az Osztrák–Magyar Monarchia biztos felvevőpiacának elvesztése után szembe kellett nézniük azzal a ténnyel, hogy a korábbi évtizedekben leromlott minőségű hazai búza valóságos piaci körülmények között nem versenyképes az Európát elárasztó tengerentúli gabonával. Lázasan munkát kezdődött a magyar búza tulajdonságainak javítása érdekében. A vizsgált tengerentúli búzák közül a Kanadában nagy területen vetett Marquis búza különösen jónak bizonyult. Ezt a tavaszi búzát tette a faggal szemben ellenállóvá, őszi vetésre alkalmassá Baross László. A Marquis búzát az általa a tiszavidéki tájfajtából szelektálással előállított Bánkúti 5-tel keresztezte. Ennek eredményeként születtek meg Baross korán érő őszi búzái, köztük a világhírű Bánkúti 1201-es. A kanadai Reginában 1933-ban megrendezett búza-világkiállításon a világ legjobb búzájának a Bánkúti 1201-et minősítették. Munkásságának nagy eredménye, hogy fajtái a köztermesztésbe kerültek. A magyar búzaföldek közel 60%-án bankúti búza ringott még az 1950-es évek végén is. Baross munkásságát Magyar Örökség-díjjal ismerték el 2012-ben.

Trükkös tornagyakorlatok

Próbáld ki valamelyiket az alábbi egyszerű gyakorlatok közül, amivel minden nap mozgásban tarthatod magad, anélkül, hogy különösebben leizzadnál.

Táncolj, miközben öltözől!

Már ahogy felébredsz, kezd el energiázni magad. Amint elkezded öltözködni, tekerd fel a zenét a szobádban, és táncolj, úgy, mintha senki sem látná! (Nyugodj meg, tényleg nem látja senki.)

Égess kalóriát buszozás előtt!

Ne csak ácsorogj a buszra várva – állj át egyik lábadról a másikra, járd helyben vagy sétálgass előre-hátra! Ráadásul, a táskádnak is hasznát veszed, ha egyik karodról a másikra emeled, hasonlóan, mint egy súlyzót.

Sétálj a lehető legtöbbet!

Busszal jársz suliba? Szállj ki egy állomással előbb a szokásosnál, hogy minél többet gyalogolhass. Próbáld meg minden héten egy kicsit növelni a távolságot!

Rejtett erősítés

Az iskola folyosóin mászkálni valójában kemény izommunka, anélkül hogy észrevenné. Húzd ki magad, be a hasat, vállakat hátra, lélegezz mélyeket! A helyes testtartástól még jobban is nézel ki!

Nyújtózkodj nagyokat!

Az öltözőben vagy akár a fürdőszobában nyújtózz jó nagyot! Kulcsold össze a két karodat, majd egyenesítsd ki, tenyérrel kifelé, és tartsd úgy 10 másodpercig. Lazíts, aztán párszor ismételd meg a gyakorlatot!

Szemtől szemben

Suli után hagyj egy kis pihenést az ujjaidnak, és ne írogass üzeneteket a barátaidnak! Beszélgetsetek inkább személyesen, séta közben.

Torna a reklámok alatt

Hívd ki a barátodat vagy testvéredet a tévés reklámok ideje alatt! Versenyezzetek, ki

tud több felülést csinálni, vagy ér gyorsabban fel és le a lépcsőn!

Ügyelj a házimunkára!

Tornázz házimunka közben! Indulj az emeletre, hozd le a szemetet az egyik szobából, vidd ki, majd fordulj meg, hozd le a másikkól, és azt is vidd ki. Közben mérheted is az időt, és hétről hétre megpróbálhatod kicsit gyorsabban csinálni.

Állj fel!

Álldogálj telefonálás vagy tévénézés közben, ahelyett hogy a fotelben üldögélnél vagy az ágyon fekédnél! Nehezíthetsz a feladaton: végezz jógyakorlatot, nyújtást vagy guggolást, mindig, amikor a barátod a telefonban vagy egy színész a tévében ki mond egy bizonyos szót.

Aktív nagytakarítás

Porszívózz, pakold át a ruhásszekrényed, vagy segíts lemosni az autót! Igen, ez mind házimunka, de mozgás is egyben.

Játszsz kifulladásig!

Játsz mozgást igénylő videojátékokkal, vagy tégy más játékokat is aktívabbá egyszerűen: játszd velük állva!

Gombok minden háztartásban vannak. Mi mindent lehet készíteni a rengeteg gombból? Íme néhány ötlet:

Karkötő

Hozzávalók: színes gombok, madzag vagy gumi

Válassz ki annyi különböző színű és alakú gombot, ahány elég ahhoz, hogy körbeérje a csuklódat, majd rendezd el őket tetszőleges sorrendbe. Ezután fűzd fel egy gumira vagy madzagra őket.

Gombos ötletek

A karkötőt készítheted gémpapocsból is. Ebben az esetben felváltva egy gombot, majd egy gémpapocst fűzz fel.

Biztosan vidámabban telik a napod, ha ezt a szép, saját készítésű karkötőt viseled.

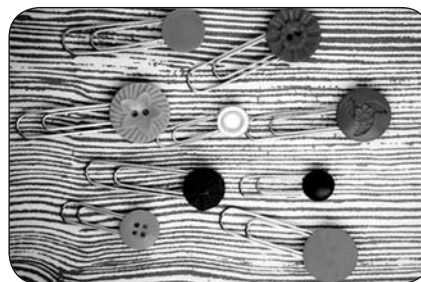
Képkkeret

Hozzávalók: egyszerű képkkeret, sok színes gomb, ragasztó

A színes gombokat tetszés szerint rendezd el a kereten, majd ragaszd fel őket!

Könyvjelző

Hozzávalók: nagyobb gémpapocs, gombok, ragasztó

A gombokat ragaszd fel a gémpapocs felső végére, az alsó fele maradjon szabadon, hogy meg tudd vele jelölni, hol hagytad abba az olvasást.

• Ezen a napon történt • Ezen a napon történt • Ezen a napon történt •

Október 10.

Gedeon, Leó, Dániel, Sámuel, Hajna, Lajos, Ferenc, Bendegúz és Leon napja

Gedeon: Héber eredetű bibliai név. Jelentése kétélű kard, kardforgató, sebzett kezű, romboló, pusztító, harcos, vágó.

Bendegúz: Hun magyar eredetű név, Attila hun uralkodó atyjának nevéből származik.

1813.10.10. (200 éve)

Le Roncolóban megszületett Giuseppe Verdi (születésikori nevén: Joseph Fortunin François Verdi) olasz zeneszerző, korának legtöbbet játszott operaszerzője. Az opera műfaját zenedrámává fejlesztette az áriák, duettek és a kardiok összekapcsolódásával. Szakítva a hagyományokkal, a zenekart alárendelte a kifejező, átélte éneklésnek, amely a szereplők jellemét és érzéseit tükrözi. 1842-ben mutatták be első nagy sikerét, a „Nabuccó”-t. 1844-ben az „Ernani”, 1847-ben a „Macbeth” került bemutatásra. Az 1851-ben írt „Rigoletto” és az 1859-es „Álarcosbál” című operáinak szövegét az osztrák cenzúra miatt meg kellett változtatnia. Korai műveit az Olaszország egységesítéséért és a szabadságért vívott harc támogatásaként értelmezte a közönség. 1867-ben mutatták be a „Don Carlos”, 1871-ben az „Aida” című operáját. A William Shakespeare drámáiból írt két utolsó alkotását, az „Othello” című operát (1886) és a „Falstaff” című vígoperát (1902) tekintik a legkiemelkedőbb műveinek.

1881.10.10. (132 éve)

Léván (ma: Szlovákia) megszületett Kittenberger Kálmán magyar Afrika-kutató, zoológus, tanár, vadász és természettudományi író, a magyar vadászirodalom klasszikusa, a Nimród vadászújság egykori főszerkesztője. Először 1903-ban Damaszkín Arzén bácskai földbirtokos kísérőjeként járt Afrikában, akinek szüksége volt preparátorra. Hat alkalommal összesen 16 évet töltött Afrikában. Több, mint 60 000 példányból álló anyaggal gazdagította a Magyar Nemzeti Múzeum állattani gyűjteményeit. Ez a gyűjtemény mintegy 300 új állatfajt tartalmazott, amiből közel negyvenet Kittenbergerről neveztek el.

Október 11.

Brigitta, Tódor, Mária, Sándor, Csanád, Brúnó, Celina, Csák és Germán napja.

Brigitta: Régi ír eredetű név, jelentése erős, erényes, magasztos.

Csák: Török magyar eredetű név, származhat azonban szláv személynévből is. Jelentése üto.

1963.10.11. (50 éve)

A Párizs környéki Milly-la-Forêt-ben 74 éves korában meghalt Jean Cocteau francia író, filmrendező, zeneszerző és grafikus (A szép és a szörnyeteg). Sikereket ért el a művészet több ágában is, nagy hatással volt az avantgarde áramlatokra, elsősorban a szürrealizmusra. Irodalmi sikereket 1923-ban „A párizsi fiú”, 1929-ben a „Vasott kölykök” című regényeivel, 1927-ben az „Orpheusz” című színművével ért el. Rendezői tehetségét először az 1931-ben készült, „A költő vére” című filmjében kamatoztatta.

1987.10.11. (26 éve)

Megsütötték a világ legnagyobb pizzáját, amely 94 248 szeletből állt. Lorenzo Amato és Louis Piancone készítette a Floridai Havana-ban. A pizza területe 930 négyzetméter volt és az átmérője 43 méter. Súlya 20 tonna. A 94 248 szeletet több mint 30 000 néző ette meg.

Október 12.

Miksa, Rezső és Szerafina napja.

Miksa: A Miklós régi magyar becézőjéből önállósult, lehet a Mihály névnek a becézője is. Később, eredetétől függetlenül a Maximilián magyarítására használták.

Szerafina: Héber, német eredetű név, a Szeráf férfinév női párja. Jelentése tündöklő, nemes.

1492.10.12. (521 éve)

Kolumbusz Kristóf genovai tengerész felfedezte Amerikát. A Bahamákon, a mai San Salvador szigetén kötött ki. Az utazáshoz kasztíliai Izabella királynő bocsátott három hajót a rendelkezésére. Kolumbusz nyugat felé haladva (Toscanelli 1474. évi térképe alapján) Indiába akart eljutni, hogy a luxuscikkek keleti kereskedelmét megszerezze Velence elől.

1971.10.12. (42 éve)

Bemutatták a Broadway-n a „Jézus Krisztus Szupersztár” című musicalt, Andrew Lloyd Webber és Tim Rice művét, melynek alapján később meghatózó jelentőségű film is készült.

Október 13.

Ede, Kálmán, Teofil, Jakab és Fatime napja.

Ede: Német eredetű név, az Edvárd, Eduárd név rövidüléséből önállósult. Jelentése birtok, vagyonörzés, védelem.

Teofil: Görög eredetű név, jelentése Isten kedveltje vagy Istenkedvelő, Isten barátja.

54.10.13. (1959 éve)

Meggyilkolták Claudius. A 64 éves császárt negyedik felesége mérgezte meg gombával. Ez a negyedik feleség az ifjabb Agrippina volt, akinek az első házasságából származó fiát – a későbbi Nero császárt – Claudius adoptálta. Agrippina az utódlás biztosítása érdekében gyilkolta meg Claudius.

1917.10.13. (96 éve)

Fátimában kb. 70 000 ember előtt megjelent Szűz Mária.

Október 14.

Helén, Lívia, Ilma, Beatrix, Alán, Domos és Krizanta napja.

Helén: A Heléna angol és francia formájából származik, illetve magyar becézőjéből.

Domos: A Domonkos, Domokos rövidült, kicsinyítőképzős származéka.

1066.10.14. (947 éve)

Hódító Vilmos, Normandia hercege a hastingsi ütközetben legyőzte II. Harold angolszász királyt, és elfoglalta Angliát. Bevonult Londonba, és december 25-én királlyá koronáztatta magát Westminsterben, ezzel megszilárdította uralmát. Normann bárói között szétesztotta az elesett vagy lázadó angolok birtokait, bevezette a gregorián egyház reformját.

1947.10.14. (66 éve)

Először repültek a hangsebességnél gyorsabban. Chuck Yeager amerikai berepülőpilóta lépte át a hangsebességet az X-1 kísérleti repülőgéppel.

Október 15.

Teréz, Aranka, Vilma, Tekla, Hedvig, Fortunát, Aurélie, Bedő, Bertram, Gálos, Léle és Berény napja.

Teréz: Görög eredetű név, a Terézia rövidülése. Jelentése hőség, forrás, nyár, aratás, szüret, vadászni.

Bedő: Magyar eredetű név, jelentése ismeretlen.

1880.10.15. (133 éve)

Végleg elkészült a kölni dóm, 632 évvel az építkezés megkezdése után. A dóm alapkövét 1248.08.15-én helyezték el. A XIV. században készült el a főoltár, a déli oldalhajó és a déli torony második emelete. A főhajó befejezése után (1508-1509) ideiglenesen leállították az építési munkálatokat, és csak 1842-ben folytatták. Az égbetörő kölni dóm a német nemzeti egység szimbóluma lett.

1783.10.15. (230 éve)

Hőlégballonnal a levegőbe emelkedett az első ember, Jean-Francois Pilâtre de Rozier francia fizikus. Légi utazását megelőzték a Montgolfière testvérek kísérletei, akik első hőlégballonjukat - utas nélkül - 1783.06.05-én engedték fel.

Október 16.

Gál, Aranka, Margit, Gellért, Hedvig, Ambrus, Aurélie, Baldvin, Bedő, Bertram, Gálos és Lél napja.

Gál: Kelta, ír eredetű név, a Gallusz név régi magyar formája, a Gálos rövidülése. Jelentése kakas.

Ambrus: Görög eredetű név, a Ambrosiosz név rövidüléséből származik. Jelentése halhatatlan.

2001.10.16. (12 éve)

A kenyér világnapja. A svájci székhelyű Pékek Világszövetsége 2001-es kongresszusán döntött úgy, hogy október 16. legyen a KENYÉR VILÁGNAPJA. A világnap célja, hogy bemutassa a világ legfontosabb élelmiszeri cikkének – az életfontosságú ásványi anyagokat tartalmazó, fontos energiaforrásnak-, a kenyérnek a jelentőségét.

1978.10.16. (35 éve)

Karol József Wojtylát pápává választották: boldog II. János Pál pápa a katolikus egyház feje volt egészen 2005. április 2-án bekövetkezett haláláig. 1978 október 22-én szabad ég alatt, a Szent Péter-bazilika előtti téren mutatta be székfoglaló szentmiséjét, melyen 117 bíborossal karöltve és mintegy negyedszáz millió emberrel imádkozott együtt. 264. volt az egyházfők sorában, 455 év óta az első nem olasz, és az összes addigi pápa között a legelső szláv.

Telelni készülő állatvilág

Ahogy emelkedik a nap, és megkezd már észrevehetően rövidebb sétáját a báránnyal tarkált, kissé már megfakult égbolton, gyorsan melegszik a levegő. Ezzel együtt a rovarvilág is mozgolódik. Ciripelnek a sáskák, tarka szitakötők vadászatnak a csatornák felett, a kertekben szebbnél szebb pillangók keresik a virágokat, míg a földre hullott, túlrejtett gyümölcsökön sárga potrohú német darazsak torkoskodnak. Később, októberben már a tundrák felől érkezett vadludak szállnak V alakban a magasban. A vonulás közben megpihenő darvak is jól érzik magukat a nagy pusztán, ahonnan csak a megfogyatkozó táplálék és az egyre hűvösödő éjszakák kényszerítik tovább őket.

Az ürgék és hörcsögök szeptemberben még vígan élnek, bár az utóbbiak már keményen dolgoznak, raktáraikat töltik fel a pofazacskójukban hazaszállított élelemmel. Az ürge alma mély, folyamatos, élelmiszer-raktárra nincs szüksége. Két méter mélyen fagymentes vackában pihen, miután a lyuk bejáróját is eltömte. A telelés ideje alatt testhőmérséklete 2 Celsius-fokra süllyed, és a tavaszi ébredésig ősszel felhalmozott zsírtartalékaiból él. A hörcsög ezzel szemben többször is felébred, eszik, ürít, azután újra álomba merül.

A Balkán felől húzódt az északnak és érte el vidékünket is a farkasnál kisebb, gyengébb, de megjelenésében rá és a ró-kára egyaránt emlékeztető aransakál. A régi írások nádifarkasa a nyílt, csupán kis facsoportokkal, nádfoltokkal, bokrosokkal tarkált élőhelyeket kedveli. Gyakran párban és főleg éjszaka vadászik, apró emlősöket fog, kifosztja a földön költő madarak

Német darázs

fészkeit, felszedi a békákat és rovarokat, de dögöt is eszik. Óvatos állat, ezért éjszakai életmódja miatt csak ritkán kerül szem elé. A szuka két hónapi vemhesség után három-hat kölyköt ellik. Ezek eleinte csak szopnak, de anyjuk az eléjük öklendezett félig emésztett táplálékkal hamar hűvéssé szoktatja őket.

A tágas alföldi legelők felett, különösen ott, ahol csatornák is húzódnak, a nyár második felében és szeptemberben figyelhetjük meg a zsákmányt kereső kígyászölyveket. Elsősorban a gyakori vízisikló esik áldozatul, de gyikokat és apró rágcsálókat is fognak. Később, októberben, amikor a kígyászölyvek már délebbre járnak, a legelők felett az északi tundrák felől érkezett gatyás ölyvek szitálnak, lesik a fű között mozduló pockokat és egereket. Bizonyos években nagyobb számban is megjelennek. A nagyságban hasonló egerészölyvtől egyebek mellett kormánytollai különbözteti meg őket. Míg ugyanis az egerészölyv faroktollai barnák, keskeny, sötét harántsávokkal, a

gatyás ölyvé fehérek, csak a hegyi részükön van egy széles, fekete végszalag. Feje, torka és begye is fehéresebb, mint az egerészölyvé. Északi hazájában főleg lemmingeket fog, míg nálunk a pockokat és egereket tizedeli.

Zöld lombzsöcske

Jól repül, ezért esténként az ablakon át a szobába is betévedhet a természetes zöld lombzsöcske. Langyos őszi estéken a fák koronájából hallható jellegzetes ciripelése, amelyet szárnyait összedörzsölve idéz elő. Apró rovarokkal táplálkozik, zsákmányát tüskézett, elülső lábaival ragadja meg. Ugyancsak a fák koronájában tanyázik, és szintén betévedhet a lakásokba a zöld színű doboló szöcske. Ciripelőszerve nincs, a hímek más módszert választottak, hogy felhívják magukra a figyelmet. Hátsó lábakkal a leveleken dobolnak.

Sch.E.

Aransakál

Kígyászölyv

A legnagyobb cápa

A cetcápa, érdes rablócápa vagy bálnacápa a legnagyobb jelenleg élő halfaj. Átlagos testhossza 4–6 méter, de előfordulnak ennél jóval nagyobb példányok is.

Mérete olykor elérheti a 12 métert, de néhány kivételesen nagy példány akár 18 méteresre is megnőhet.

A sekély vizekben planktonnal és krillel táplálkozik. A legnagyobb testű hal, de mérete ellenére mégsem ragadozó: a vízből szűri ki az állati planktont. Kitér a száját, amelyen keresztül befolyik a víz, tele milliónyi apró élőlényel. A plankton a szájában marad, a víz pedig a kopoltyúnyílásain keresztül távozik.

Az óriás nyúl és a törpemalacok barátsága

igen, van olyan, amikor a nyúl nagyobb, mint a malac! És még barátok is! Ez a nyúl tényleg nagyobb mint a malacok. Méretől, fajtától és nemtől függetlenül barátok, hiszen a barátság már csak ilyen...

Penny és Chino, a törpemalacok, imádják Robot, az óriás nyulat. A hihetetlen barátságot az angol Pennywell farm munkatársai örökítették meg.

A teáscsésze méretű malacokat 1992 óta tenyésztik, mindössze 250 gramm a születési súlyuk. A mindenki által ismert malacokhoz képest csak ötöde a felnőttkori méretük. Mostanában egyre nagyobb az örület miattuk, sokan szeretnének otthon minimalacot háziállatként tartani.

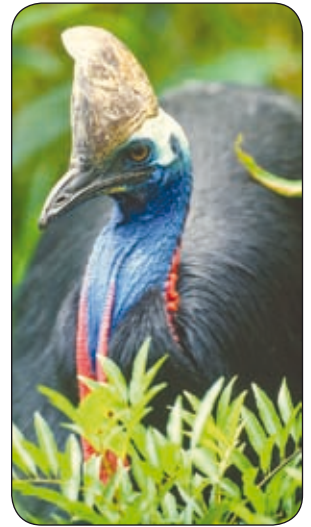
Sajnos ők sem maradnak azért ennyire picik, és ha kinövik a teásbögrét, sokuk a menhelyen végzi. Ezért legyen mindenki felelősségteljes állattartó, és ha leteszi a voksát a minimalac mellett, akkor tartson is ki mellette egy életen át!

A világ legnagyobb és legveszélyesebb madara

A röpkeptelen sisakos kazuár az óserdő egyik legérdekesebb madara. Kihégyezett fekete tollai, arcának és nyakának különleges kék bőre, élénkpiros toroklebernyegei, s a fején bukósisakként meredező szarubúbjá bizzar külsőt kölcsönöz neki. Emellett féltelmetes is, mert erős lábával fájdalmas rúgásokat tud kimérni, amit még veszélyesebbé tesznek lábujjának törszerű karmai, a madár viselkedése pedig ugyancsak illik fegyverzetéhez. Ha egy kazuárt sarokba szorítanak, akkor az támadni fog. Egymással szemben sem sokkal figyelmesebbek: szívesebben vannak egyedül, és elijesztik, messze üldözik az idegent.

Ausztrália északi részén, Pápua Új-Guineában és az Indonéziához tartozó Aruszigetek és Seram sűrű erdőiben él. Magassága 130–170 centiméter, súlya 17–70 kilogramm. A fején található sisak az erdei közlekedésben segíti: óvja fejét a csapódó ágaktól.

Mindenevő: bár főképpen hullott gyümölcsöket fogyaszt, nem veti meg a kisebb melegvérűeket, hüllőket, gombát, dögöt, vagy bármi mást, amit a talajon talál és le tud nyelni. A kazuárok rendkívül fontos szerepet játszanak a növények terjesztésében, ugyanis az emésztőcsatornájukon áthaladó termések csak húsuakat vesznek, de életképesen pottyannak ki a madárból. Már 21 olyan esőerdei növényfajt határoztak meg,

amelyek magja csak akkor indul csírázásnak, ha előtte áthaladt egy kazuár bélrendszerén.

A kazuárok az év legnagyobb részén egyedül élnek a territóriumukon. Ha két kakas találkozik, heves gesztusokkal próbálják egymást meghátrálásra kényszeríteni. Ha nőstény és hím találkozik, a hím szokott kereket oldani, ami a tojók dominanciáját mutatja. A tyúkok valamivel nagyobbak és élénkebb színűek.

Könnyen felingerelhető állat, rátámad az emberre is. Kérdemelte a világ legveszélyesebb madara címet.

A kazuárok párkapcsolata csak néhány hétig tart, a nőstény lerakja a tojásait, majd odébbáll, hogy egy második fészekaljat hozzon össze. A költés, valamint a fiókák felnevelésének feladata tehát a kakasra hárul. A fiókákat apjuk hevesen védelmezi, de 16 hónapos korukra elkergeti őket.

Hosszú ideig élnek, a rekord 61 év volt.

RÜGYFAKADÁS

Kedves Nagyikám!

Nagyon örülök, hogy végre megtanultál számítógépezni. Így sokkal egyszerűbb lesz a levelezgetésünk, hiszen bárhol, bármikor bármennyit és gyorsan. Mert bizony sokszor megesett, hogy mire elcsoszogtál a postához, az már bezárt.

Kérdezted, hogy milyen volt az első napom a suliba. Hát elég katonás volt. Hét húszkor volt a sorakozó, az igazgatónő köszöntőt mondott, ismertette a szabályokat, azután volt a névsorolvasás, majd elmeneteltünk a tantermünkbe. Az 5. c osztályba osztottak, az angoltanárhoz, a barna szemű Szilárdhoz. Emlékszel-e még arra a jóképű fiúra, akiről már sokat írtam? Ő már többé nincs velünk. Nem kell megjedni, jól van, csak átiratkozott egy másik suliba. Viszont én nem vagyok jól, mert fáj a lábam a sok sétálástól. Képzeld el, hogy minden óra után át kellett vándorolni egyik tanteremből a másikba.

A tanárain nagyon kedvesek, és remélem, hogy azok is maradnak. Megkérdezték, hogy hogy hívnak, és mit szeretek csinálni.

Elmondtam, hogy rajzolni, de azt nem, hogy a legjobban nyaralni.

Még mindig reménykedem abban, hogy tart a nyári szünidő, és az iskolakezdést csak álmodtam, és anya holnap majd azért kelt fel hatkor, hogy időben odaérjünk Mórahalomra, mielőtt a nyugdíjasok elfoglalják az összes napozóágyat.

Čović Emili, 5. osztály, Széchenyi István iskola, Szabadka

Az én nagymamám

Az én nagymamám Jenei Veronának hívják. A termete közepes és teltkarcsú. A haja színe világosbarna, a szeme színe barna. Ő már nyugdíjas. A kedvenc ételeimet készíti el. Engem kisfiamnak szólít. Nagyon szeretem a nagymamám.

Katancsity Márk, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Az én nagymamámat Wölfl Katalinnak hívják. Ő az anyukám anyja. Nagyon szeretem őt. Bajmokon lakik. Van neki egy kiskutyája, az a neve: Lili. A nagymamával szeretek régi dolgokról beszélgetni. Jó érzés segíteni neki palacsintát sütni.

Vucelić Vanja, 2. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Itt van az ősz

*Itt van az ősz,
hullanak a levelek.
Sárga színben
pompázik a természet.*

*Az erdő lakói
élelmet keresnek.
Hideg szél fúj,
sok az eső, zápor.*

*Ködbe van az egész erdő.
A medve sem jön már elő.*

Szél Csongor, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Bemutatom a nagyapámat

Nagyatátam Liptai Jánosnak hívják, és már hatvan éves, 1952-ben született Bánátban. Ő anyukám apja.

Alacsony barna haját belepte a dér.

Bölcsis, napközis, ovis és alsós koromba sokszor jött értem biciklivel, és még mostanában is jön a busz elé. Gyakran náluk töltöm a hétvégét.

Amikor ott vagyok, a Liptai nagymama mindig a kedvenc ételemet készíti el. Ha hiányzott az ebéd mellől az uborka a tatám pattant a biciklire, és már robogott a boltba.

Két unokája van: Levente és én.

Nagyatátam a Zorka gyárban dolgozott munkásként. Néha az unokatestvéremmel elvitt minket a munkahelyére, hogy megnézzük hol dolgozott, ugyanis nyugdíjba ment hét évvel ezelőtt. A gyárat most már lebontották, így nincs többé esély a látogatásra.

Nagyon szeretem nagyapámat, és remélem, még sokáig közöttünk lesz, és még sok szép napot töltünk együtt.

Szabó Csongor, 6. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

Itt az ősz

*Ősz, ősz ősz van már
véget ért a meleg nyár,
a madarak menekülnek
a hideg miatt elrepülnek.*

*A fák nagyon búslakodnak,
mert leveleik lehullanak
csak a fenyők örülnek már,
hisz rájuk boldogság vár.*

*A szúrós hátú sün is
a levelek alá húzódik,
onnan lesi a fákat,
a szép színes tájat.*

*A gyerekek szomorkodnak,
mert a napsugarak elbúcsúznak,
s nem marad már semmi más,
csak a hideg szélfűvás.*

*A felnőttek igyekeznek,
télire tűzifát gyűjtenek,
a terméseket leszedik
kosarakba beleteszik.*

Horvát Réka, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Példaképem

A példaképem nem más, mint a mamám. Ő sok minden tud, főleg amikor a keresztretjévenyt oldja meg.

Mama alacsony termetű, barna színű a szeme, a haja rövid, őszes. Jószerű, becsületes, okos, ügyes és jóra való ember. Amiben a legjobb, az a sütés-főzés. Nagyon finomakat szokott készíteni, a legtöbbet Violettával együtt. Sokfelé jár, leggyakrabban a templomba megy. Hétfőnként osztja az ingyenebédet a rászorulóknak. Neki nincsenek hibái, majdnem mindent megenged. Nyugodt természetű, ha valami tényleg nagyon nem tetszik neki, csak akkor kiabál. Bár megmondom őszintén, én még soha nem hallottam kiabálni. Minden nap viszi ómamának a reggelit, az ebédet és a vacsorát. Ómama már több mint öt éve ágyba fekvő beteg. Mamát azért is szeretem, mert mindig segít, ha megkérem rá. Tegnap például átvittem neki a Raffaello receptjét, és csak annyit mondott, hogy: jó, majd megcsináljuk, ha meglesznek a hozzávalók.

Hasonló szeretnék lenni én is, mint ő.

Csbai Heléna, 4. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

Oszi

Bemutatom nektek az osztályfőnökünket.

Specialitása a magyar nyelv, ezért néha kicsit mérges, mikor egy-két rosszabb tudóspróba kerül a szeme elé. De hagyjuk most a tanulást! Bemutatom nektek öt külső és belső tulajdonságai alapján. Szeme sötét, haja csokoládébarna és félhosszú. Fürtjeit általában kiengedve hordja. Kicsit ki is szokta magát sminkelni. Szívesen viseli a tőlünk kapott kézimunka ékszereket. Magas és vékony. Ruhái színesek és szinte minden nap más öltözetet visel. Belső tulajdonságai alapján elmondhatom, kedves és barátságos. Ha az osztályunkba új diák csöppen, ő szívesen fogadja. Nyitott minden ötletünkre, azt is megbeszéltük vele, hogy a tanév végén elme gyűnk sütögetni a Tisza-partra. Találékony és játékos, órákon sokszor megesik, hogy különféle játékos feladatokat talál ki, persze a magyarral kapcsolatban. Hangját felemelni, ha valami rosszat tervel vagy csinál az osztály. Szeret velünk beszélgetni és szórakozni.

Nagyon szeretem az osztályfőnökünket, és remélem, hogy ez így marad nyolcadik végéig is.

Rózsa Fanni, 5. osztály, Jovan Jovanović Zmaj iskola, Magyararkanizsa

Eljött az ősz

Eljött az ősz,
az iskola ideje,
kis diákok, nagy diákok
s a tanárok öröme.

Indul a tanulás,
összeadás–kivonás,
szorzás–osztás,
a sok-sok számolás.

Olvasunk majd sok csodát,
felfedezzük a természet világát,
megtanulunk énekelni, mint a dalos pacsirták,
és tornázni, mint az akrobaták.

Vár ránk sok móka és kacagás,
bújócska és fogócskázás,
új barátságok szövődnek,
élvesszük minden percét a szüneteknek.

Ezúton kívánom mindenkinek,
hogy boldogan teljenek
az előttünk álló iskolaévek.

Kovács Emese, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Ötödikes lettem

2013. szeptember másodikán elkezdtem az ötödik osztályt.

Fél nyolckor az udvaron az igazgatónő köszöntőt mondott, majd meghallgattuk a himnuszt, és egy pár nagyon szép verset is. Megérkezett az osztályfőnöknőnk, és megmutatta az osztálytermünket. Nagyon tetszett a terem, emellett még nagyon büszke is voltam arra, hogy én ide fogok járni. Úgy éreztem egy pillanatra, hogy most már én is nagy lettem! Otthon anyu azt mondta, akkor leszek igazán nagy, ha nagyon jól viselkedem, és nagyon aktívan tanulok. Megállapítottam, hogy anyának teljesen igaza van, és megígértem, hogy ezért mindent meg fogok tenni.

Vörös Júlia, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Akire felnézek

Ez a személy az én nagytatám, akit Puskás Istvánnak hívnak.

Barna szeme, kissé kopaszodó, barna haja van. Alacsony növésű, erős ember. Fiatalos mozgású, mert sokat dolgozik. Az autók és motorok doktora. Az én bringámat is mindig karbantartja. Segítő, barátságos, ezért sok barátja van. Szeretek vele szerelni, mert kölcsönadja a szerszámaikat. Az én szememben hibátlan, mert mindig megtesz nekem mindent. Ha nincs aki kísérjen edzésre, ő mindig elkísér és vigyáz rám. Hazafelé még meglepít is kapok.

Azért szeretem nagyon, mert számíthatok rá.

Kaszás Tamás, 4. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

Padtársam

Padtársam neve Áron,
Hiányzik nekem nyáron.
Ha ellenőrzőt írunk,
Az enyémet nem lesi,
De ha végképp nem tudja,
Én segítek neki.
Melléte mindig jó a hangulat,
De ha a tanárnő ránk néz,
Visszafogjuk magunkat.
Vele ülök már két éve,
Ő a világ legviccesebb gyereke!

Losonc Edina, 6. osztály, Kis Ferenc iskola, Orom

RÜGYFAKADÁS

Padtársam

Elkapott az ihlet,
Hát írok egy verset.
Szilárd a padtársam neve,
sokat nevetgélünk vele.
Ő dzsúdózik és mindig nyer,
Ajánlom, hogy ne húzd fel,
Mert megfog és elfenekel!
Ha jó a kedve,
Mindig mosolyog,
Ha rossz jegyet kap,
Csak kicsit szomorog.
Tudja, hogy nem kell sírni,
Hisz könnyen ki fogja javítani.
Ha valakivel nincs jóban,
Nem piszkálja, se fizikailag, se szóban!
Ha valakinek kell segíteni,
Nem rest, mindjárt megteszi.

Kádár Áron, 6. osztály, Kis Ferenc iskola, Orom

Nyugtával dicsérd a napot

Egy napom nagyon jól indult. Nem is tudom, mikor történt ez az eseménysorozat.

Talán egy-két hónapja, de mindegy. Reggel, mikor felkeltem, 100 dinárt kaptam uzsonnára, és pont a leglazább nap volt, szerda. Ilyenkor csak hét óránk van, és semmi délutáni program. Az első óra földrajz volt. Ezen az órán nem jött be a tanárnő, és mi végig hülyéskedtünk. A második óra német. Német! Ez a tanárnő utál engem, gyűlöl. Rettegtem. Gondolkoztam azon is, hogy ellógok, de végül bementem a tanterembe. Az óra nyugodtalmasan telt. Még egy négyest is kaptam. Az első öt óra gond nélkül elmúlt, de a hatodik órán, matekon, a tanárnő kiosztotta az ellenőrzőket, és én egyest kaptam. Az egész napomat ez az egy jegy rontotta el. Otthon még anyám is leszedott miatta. Ezt elkiabáltam. Szóval, nyugtával dicsérd a napot! Erre tanított ez a szerda.

Hugyik László, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Az én iskolám

Mit is mondhatnék az én jó, öreg iskolámról, ahova olyan sok élmény köt?

Amikor belépek a kapun, a focipálya fogad. A sarok után balról elem tárulnak a terem külső falai és a kosárlabdapálya. A sötét falak sok diák névjegyét őrzik, és 100 éves titkokat takarnak. Benyitok az ajtón, és elindulok a kopott lépcső felé. Amint fölérek a folyosóra, a gyerekek zivajva fogad. Mennyivel más volt régebben. Akkor csend volt és fegyelem. A falakat nem firkálták, rongálták, és még a tanárokat is jobban tisztelték. A tanárok föl-húzással, pálccával ujjakra ütessel és pofonnal fegyelmezték régen. Az osztályban nem lehet szót érteni, mindenki beszél. Bemegyek a tanterembe, és leülök a megszokott helyemre. A falak citromsárga és narancsszínben pompáznak. Előveszem a füzetemet és elgondolkozom. Milyen rossz lehetett régebben a diákoknak? Füzet helyett palatáblát kellett cipelniük az iskolába, és talán ugyanebbe az osztályba jártak. Most már kamera kell, hogy figyelje lépteinket, amit a tanárok és a diákok is észlelhetnek. Több mint 30 éve nem volt itt tornaterem. A diákoknak az iskolából sokat kellett gyalogolniuk, hogy tornázhassanak. Milyen jó, hogy nekünk itt van helyben. A zeneterem is modernebb, még zongora is van.

Ilyen az én iskolám, és büszke vagyok, hogy ide járhatok már nyolc éve.

Viakter Evelin, 8. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

Ősz

Száll a szélben szalmaszál,
Minden móka messze már.
Levél lebben, lomhán lép.
Szótlan fúj a hideg szél.
Sapkát, sálát, meleg cipőt,
Így várom a hideg időt.

Vastag Krisztina, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

RÜGYFAKADÁS

Nyári élményeim

Az idei nyaram eseménydúsnak mondható. Lehetőségem volt sok helyre ellátogatni, ezek történetét osztanám most meg veletek.

A nyár kezdetét a szép idő és az iskolamentesség határozta meg. Nem is kell mondanom, mennyire örültem, hogy végre nem kell a napi rutinomat folytatnom. Elsőként egy lovastáborban vettem részt Betti barátnőm társágában. Eme rendezvénynek Kelebia adott otthont. Nem csak a lovaglásban szerzett eddigi tudásomat volt alkalmam tökéletesíteni, hanem nyelvtanulás szempontjából is igazán hasznosnak mondhatom ezt az egy hetet. Ugyanis pár személyn kívül a résztvevők szerb anyanyelvűek voltak. A lovag iránti tiszteletemet sikerült újfent megtapasztalnom. Az edzésben résztvevő paripák mind a lipicai fajtának tagjai voltak. Említenem sem kell, hogy a helyes viselkedés irántuk elvárható, hiszen magasan hordott fejűk kétségkívül tiszteletet parancsoló. Ez a hét is eltelt, és az otthon melegébe kerültem vissza. Esetemben inkább hidegre módosított, hiszen a tomboló hőségből, a klimatizált szobákba való belépés megváltásnak számított.

A következő nagy esemény, amely nyaram talán legtöbb élményében bővelkedett az erdélyi családi kirándulásunk volt. Eredeti nevén Transylvania egy legendákban és természeti csodákban bővelkedő terület, és bátran mondhatom, hogy egész Európában különleges helyet foglal el. Első úti célunk az úgynevezett Gyilkos-tó volt. A legenda úgy tartja, hogy egy herceg nő, miközben visszavárta kedvesét a háborúból, egy gonosz gróf rabságába esett. A lány csak az igaz szerelmét volt hajlandó elfogadni, ezért az égiekhez fohászodott, hogy mentse meg őt. Imái meghallgatásaként kőlavina zúdult, és betemette őt. Átfedés az igaz történetben annyi, hogy a vihar és a kőlavina valóságos, a patakot pedig, melyet a lavina elzárt, tóvá dagasztotta a természet. A terület víz alá került, és az ott található fák csúcsai úgy állnak ki, mint valami tűskék. Persze nem ez volt az egyetlen hely, ahova ellátogattunk. A falukiállítás elrepített bennünket egy autentikus falusi életmódra. Sikerült megtekintenünk Tamási Áron szülőházát és síremlékét is. Alkalmunk adódott beszélni az író közeli rokonával, Tamási Áron legfiatalabb húgának a fiával. Az események folytatásában eljutottunk a székykapukhoz, amelyek Orbán Balázs néprajzkutató sírjához vezettek. A Krisztus-kilátó, melyről gyakorlatilag egész Hargita-megye a szemünk elé tárult, elképesztő látványosságot nyújtott. Megfordultunk még a Medve-tónál, a Sós-tavaknál és a Mogyorósi-tónál is. Szálláshelyünkül szolgáló Paradj szorosokban bővelkedik, és persze a híres sóbánya sem kerülhetne el érdeklődésünket. A hőmérséklet, ahogy lejjebb kerülünk, drasztikusan esik, de a látványosság leírhatatlanul nő. A turizmus paradicsoma található meg a bánya mélyén, éttermek, szórakozási lehetőségek stb. A Csorgókó-vízesésnél barátságot kötöttünk egy román-magyar családdal. Heni lányok a lovaglás fanatikusa. A közös téma ezáltal már nem is volt gond. Közbenjárásukkal alkalmam nyílt egy 3 órás tereplovaglásokon is részt venni, ahol izlandi lovag hátán poroszálhattunk. Ahogy minden szép történetnek, ennek is eljött a vége. El kellett búcsúznom a négy lábú barátaitóltól. A hazatérni a kezdetén leírhatatlan szomorúság járta át a szívemet, hiszen minden, amit csak láttam és éreztem, egy gyönyörű egészé állt össze, aminek nem kívántam befejeztét.

Hazaérkezésünk után az itthoni programokból is kivettük a részünket. A Szent István-napok, valamint a törökbecsei Nagyboldogasszony napokon is tiszteletünket tettük. Csakhamar rá kellett jönnöm, hogy az idő nem állt meg, és útjának következő táblája az iskolakezdet jelzi. Kalandokban és élményekben gazdag nyarat mondhatok magaménak.

Nagy Anita, 7. osztály, Zdravko Gložanski iskola, Óbecse

Ősz

Hűvösek a reggelek,
dideregnek az emberek.
Szürke felhők jelennek
meg az égen.
A nap már csak egy
kicsit kukucskál ki délben.
Sárgulnak a levelek,
lehullanak a fákról
szép csendesen.
Itt van az ősz.
Így is szép a táj,
de szebb volt a nyár.

**Martonosi Alen, 2. osztály,
Gligorije Popov iskola, Kisorosz**

Kedves Pajtások!

A mai olvasnivalót a Rügyfakadásban a műfaji sokszínűség jellemzi: elbeszélő és leíró fogalmazás, jellemzés, vers, levél sorakozik rovatunk oldalain. Összefonódik itt a milliő színben pompázó csillagászati ősz, az iskolakezdet és a szeretet melengette „napsugaras ősz”.

Jó, ha a nagyszülők közel laknak, és naponta együtt lehetnek az unokákkal. Néhány mai írásból kitűnik, hogy ezt az együttléteket sok szép közös élmény teszi feledhetetlenné. **Cović Emili** leveléből viszont azt tudjuk meg, hogy a nagyszülőktől távol élő unokák annak is örülnek, ha számítógép által tarthatják a kapcsolatot. De ehhez a nagymamának és nagyapának is tanulniuk kell, hogy elsajátítsák a modern kommunikációs eszköz kezelését.

Rövid, de nagyon szellemes fogalmazás **Hugyik Lászlóé** a százszal kezdődő és egyessel végződő napról, és figyelmetekbe ajánlom a vídám, verses portrékat a padtársakról és a hangulatos ősi leveleket is.

A nyári élményeiről beszámoló **Nagy Anita** szókinccsének gazdagságát csillogtatta meg. Olyan szemléletesen mutatja be Erdély természeti kincseit, hogy kedvet ébreszt az olvasóban az utazásra.

A héten a következő munkatársaim örvendeztetek meg küldeményekkel:

Ada: Cvitkó Nikolett, Könyves Fanni, Rácz Szabó Enikő (2 írás), Rica István és Tóth Ádám (2 írás); Rajzot küldött: Árpási Petra–Szelemba Zsolt, Barsi Patrícia, Cvitkó István–Fejel Tóth Tamás, Koós Enikő–Tóbiás Alexandra, Kovács Virág–Véber Amarilla, Németh V. Zsóka–Tóbiás Bettina (2 rajz), Szabó Martin–Vuletić Viktor, Szollár Edvárd–Rácz Zoltán, Tajti Viktor–Tormás Tamás, Torma Balázs–Kaszás Erik és Vastag Beata–Virág Henrietta–Kelemen Petra;

Kisorosz: Barna Klaudia és Csúszó Adrián;

Óbecse, Zdravko Gložanski iskola: Börcsök J. Edit, Jusztin László és Nagy Anita;

Szabadka, Jovan Jovanović Zmaj iskola: Fehér Noémi, Horvát Szebasztián és Zemkó Attila; Rajzot küldött: Fehér Noémi, Kávai Rita, Miskolci Helga és Ökrös Kyra; Október 10. iskola: Bartus Edmond, Đedović T. Lea, Lipták Lóránt és Sebastian Áron; Széchenyi István iskola: Cović Emili és Süli Ákos;

Szilágyi: Mendei Adrián és Tót Roland.

Időt és ihletet kíván a további írókhoz:

Tomán Mária

Kedves Anna!

Nagyon jólesett, hogy írtál levelet. Nekem is nagyon hiányzol.

Már régen láttuk egymást. Ebben a félévben is sok minden történt velem. Születésnapomra (amit tegnap ünnepeltünk) egy nyulat kaptam. Puffancsnak neveztem el, remélem, neked is tetszik ez a név. Eljöttek hozzám a lányok bulizni, de nélküled semmi nem az igazi. Mivel színkitűnő lettem, elmentünk anyáékkal pizzázni. A sulis még mindig unalmas. Az osztályunkba jött egy új lány. Anita-nak hívják. Képzeld, Anna, átfestettük a konyhát narancssárgára! Most már szándékosan ide jövök ki tanulni. A tanulásról jut eszembe, hogy Zoli év végére ötös tanuló lett. Fogalmam sincs, hogy csinálta. A tévénk tönkrement, a Pityu meg elszökött. Biztos, mikor etettem, nyitva hagytam a kalitka ajtaját, és kiröpült. Dióhéjban ennyi, ami velem történt.

Milyen Görögország? Milyenek a görög emberek? Mikor jössz haza?

Ölel legjobban barátnőd,

Kata

Dudás Kata, 5. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Ez is egy nap volt

Sosem gondoltam volna, hogy legjobb barátnőm, Horváth Réka másik városba költözik.

Mi első osztály óta elválaszthatatlanok voltunk. Együtt tanultunk, táncoltunk, sőt még a csínytevésekre is együtt vettünk részt. Harmadik osztály elején megtudtam, hogy Réka elköltözik. Elszomorodtam. Ezért a nyári szünetünket is együtt töltöttük. Fagyiztunk, még a városi medencébe is együtt mentünk. Hetente legalább egyszer találkoztunk. Utcazenétünk vagy a játszótérre mentünk. Sok szép emléket őrzök róla.

Alig várom a következő szünetet, hogy Réka hazalátogasson és találkozzunk!

Fehér Noémi, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Jessica Biel

Mostanában leginkább arról lehetett hallani vele kapcsolatban, hogy példaértékű házasságban él Justin Timberlake-el, habár a karrierje sem elhanyagolható. Sokoldalúságát is már többször bizonyította. Képzelt interjúnk Jessica Biel-el készült, aki többféle filmben is megmutatkozott, de az előadóművészet más formája is vonzotta.

– Mikor kezdett érdekelni a szereplés?

– Egészen kis koromban. Kilencévesen álltam először színpadra, és után több előadásban is játszottam, például az Annie-ben, a Szépség és a szörnyetegben, a Muzsika hangjában és A láthatatlan emberben. Valójában nem a színészet érdekelt először, hanem az éneklés, meg a táncolás, sőt a görkocsolyázás és biciklizés is. Nagyon aktív voltam akkoriban.

– Utána hogyan alakult a pályád?

– Egy modellügynökség fedezett fel, úgyhogy gyorsan fényképezőgépek előtt találtam magamat. Két évig aktívan modelkedtem, de utána mégiscsak a színészet kerekedett felül.

– Melyik film tett ismertté?

– Valójában egy családi sorozatfilm, a Hetedik menyország, amely egy lelkész családjáról szól. Emlékszek a forgatásokra, valóban olyanok voltunk, mint egy nagy család. Ugyanakkor eléggé lefoglalt a forgatás, úgyhogy magántanulóként folytattam a tanulmányaimat. Ez a kilencvenes évek második felében volt. Nagyon jól alakult, hogy két filmszerepet is kaptam, egyik az Ulee aranya, amelyben Peter Fondával játszhattam, ekkor pedig felfigyeltek rám a Sundance és a Cannes-i Filmfesztiválokon is. Ez jó ajánlólevélnek tűnt, úgyhogy nemsokára rá Jonathan Taylor Thomasszal a Látástól Mikulásig filmet készítettük.

– Mit hoztak számodra a 2000-es évek?

– Annyira jól alakult, hogy semmi panaszom nem lehetett. Zsinórban több sikeres filmben is játszhattam. Ilyen volt a Kapás van, a Vonzás szabályai, majd az igazi sikerfilmek, a nagyon szörnyű Texasi láncfűrész, a feszült Mobil, amelyben Kim Basingerrel játszottam, majd a szintén durva Penge, Wesley Snipesszal. A kétezres évek közepétől felgyorsultak az események, 2005-ben három filmet készítettem, az Elizabeth-townt Orlando Bloommal és Kirsten Dunsttal, a Londont, majd pedig a Lopakodót. A következő évem sem volt egyszerű, ekkor jött ki A mágus és a Bátrak hazája. A 2007-es

évben is még bírtam a strapát, ekkor Julianne Moore-al és Nicholas Cage-el a Next – A holnap a múlté film jelent meg, majd a Férj és férj Adam Sandlerrel és a Powder Blue. Következő évben egy érdekes produkció következett, egy 1920-as években játszódó vígjáték, a Könnyed erkölcsök. Ezek után 2010-ig kicsit visszavettem az iramból.

– A közelmúltban viszont ismét rákapcsoltál?

– Mondhatni igen, főleg tavaly, amikor a The Tall Man, Az emlékmás, a Kispályás szerelem, és a Hitchcock filmekben is megjelentem. Azóta két új filmem is készül, de az a jövő zenéje.

– Az újságok sokat írnak a házasságról Justin Timberlake-el...

– Remélem jókat, mert nagyon boldogok vagyunk. Sok közös van bennünk, Justin is színészkedik, táncol és énekel. Emellett igyekszünk nagyon természetesk lenni, mert mi sem vagyunk különbe, mint

mások. Nagyon fontosnak tartom, hogy támogatassuk egymást. A problémák megtalálás bennünket a pályánk során, ezért nincs szükség arra, hogy még mi is fölösleges feszültséget okozzunk egymásnak. Amikor valaki padlón van, a másiknak kell felemelnie. Szerencsére mindkettőnk életében a család a legfontosabb, és csak utána következnek más dolgok.

– Mit tartasz még fontosnak?

– A jótékonykodást. Néha úgy érzem, hogy többet figyelünk magunkra, mint másokra. Különösen azokra nem szánunk elég időt, akik rászorulnak a segítségre. Mindig is aktív voltam, így amikor épp nem a munkával vagyok elfoglalva, akkor jótékonykodok. Egyszer egy fiatal lánynak gyűjtöttünk, aki egy autóbalesetben sérült meg. Aki legtöbbet licitált, azzal elmentem ebédelni. Szerintem olcsó partner voltam, de ezen már nem múljon.

L. M.

Németh Ferenc

Streitmann Antal

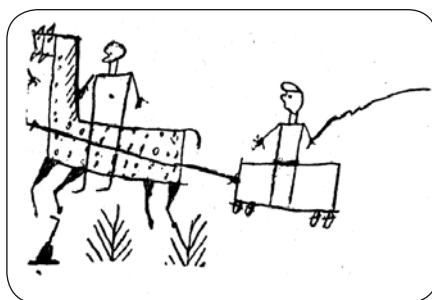
(Részlet)

Rajzmódszertani kísérletei 1903 előtt: a természet után való rajzolás

A múlt század utolsó éveiben több éves rajztanári gyakorlatára alapozva, s kora legújabb rajzoktatási eszméinek ismeretében Streitmann egy sajátos mondhatnánk egyéni módszer alakított ki a rajzoktatásban, és ettől kezdve, bizonyára a bátorító eredmények hatására, évente rendezett rajkiállításokat. Ám ezek nem voltak egyszerű diákrajz-bemutatók, hanem valóságos gyermektanulmányi tárlatok, amelyen szemléletesen tárta a közönség elé rajzmódszertani kísérleteit, és ezzel egyben bizonyította is nézeteinek helytállóságát. Gulyás Gizella írja Streitmannról, hogy „rajzmódszertani kísérleteivel áttörte a túlhaladott nevelési formák szűk keretét, és az egykorú vélemény szerint is – ereeti, pszichológiai alapon nyugvó rajztanítási módszer dolgozott ki –, amelyekkel igen szép sikereket ért el”. Róla Csaba Jenő is megállapította hogy „ő volt a szószólója annak a pedagógiai elvnek, hogy a gyerek ne utánozzon hanem a saját egyéniségét fejtsse ki”.

Előnye sajátos rajztanítási módszerének hatékonyságáról csak a becskerekiek győződhetnek meg, majd az általa közölt szakcikkek nyomán a hazai pedagógiai szakirodalom is. Ezúttal nem térhetünk ki ugyan minden tárlatának méltatására, ám jellemzőnek találjuk az 1902. évi gyermekrajzkiállítás, amelyet a *Nagybecskereki Hírlapban* nem más, mint a fiatal Fülep Lajos a becskerek-i gimnazista, Streitmann tanítványa mel-

tatott. Ő az 1902. június 19-én megnyílt tárlatról így ír: „A rajz kifejezője a gondolatnak, éppen úgy, mint a beszéd amaz vonalakkal ez szavakkal önti azt külső formába.

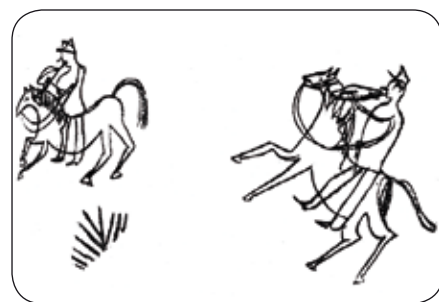

Ezen az alapon áll Streitmann Antal tanár, amikor gyermekeivel a sokat megmosolygott játékrajzokat készített. S hogy alapja helyes azt a fejlődés mutatja meg a legjobban, mely tanítását nyomon követi, kézzelfogható, megörökített fázisokat mutat be a zsenye megfigyeléstől a tárgy jellemző és egyéni felfogásáig, a művészi látásig: végigszemlélhetjük itt a gondolkozást, annak megizmosodását de megtaláljuk a hatalmas leküzdhetetlen alkotói vágyat is, amelyet Streitmann tanár növendékeiben fölébresztett. Némely gyerek százszámra készíti rajzait, s kik azelőtt csak a játék és iskolai könyv mellett töltötték el a legszebb gyermekeiket, most ízlést és művészi érzéket sajátítanak el az ő keze alatt erőlködés, unatkozás nélkül a játékrajzokkal. Megnyílik a gyermekek előtt a színek csodás világa, s azok lelkesedve hatolnak bele: tudnak megfigyelni, és megfigyeléseiket képességükhöz mérten lerajzolni.” Fülep a Streitmann-féle módszer lélektani vonat-

Streitmann Antal (1850–1918), a nagykarolyi születésű, sokoldalú rajztanár neve az utóbbi években mind ismerősebben hangzik. Mind gyakrabban emlegetik ipar- és képzőművészeti vonatkozásban, mind jobban és erőteljesebben rajzlódik ki alakja Becskerek/Bánát művelődéstörténetében. Napjainkban mindinkább bizonyítást nyer, hogy a bánáti iparművészet egykori vezéregyéniségének munkássága indokolatlanul merült feledésbe.

kozásait, felismeréseit taglalva magyarázza: „Az emberi léleknek éppúgy megvannak a maga mozdulatai, sajátos indulatai, mint a testnek csakhogy mindig láthatatlanok és kifürkészhetetlenek. (...) Ahogy a lélek mozdul, úgy mozdul a kéz, a szolga, mely akkor még nem dolgozik önállóan a gyakorlatosság függetlenségével, hanem követi a lelket, amely még idegen tanítás alatt áll, idegen befolyásra nem reagál.”

Az 1902. évi tárlaton több tanulót díjaztak. Közülük kettőről Fülep is megemlékezik: „Csak két ifjú embert említék, akikben a művészi képesség már elevenen nyilatkozik: Bielek Vilmos és Tóth László már egy óra alatt tudnak emberi arcot meglepő hitelességgel megörökíteni. Az utóbbi díjat is nyert egy szépen megrajzolt, tiszta arcképéért, az előbbinél pedig különösen a vonások határozottsága, tudatossága kap meg bennünket.”

A *Torontál* is részletesen beszámolt Streitmann kiállításáról, „amelyen a tanulók a természet és saját képzeletök után készített rajzaikat állították ki”. A korabeli műbíráló a többi között ezt írja: „A kiállítás anyaga, a tanulók rajzolóképességének fejlődése minden tekintetben igazolja a gimnázium kitűnő rajztanárának, Streitmann Antalnak tanítási módszerét, mely a természet után való rajzolással kifejleszti a gyermek megfigyelő tehetségét, emeli rajzbeli biztonságát, kezűgyességét. A gimnázium tanulójának rajzaiban az első osztálytól kezdve a nyolcadikig mindenütt megtaláljuk a nyomát a természet után való rajzolás helyes módszerének, amellyel Streitmann tanár fokozatosan fejleszti ki a gyermek rajzolóképességét az artikulálatlan vonásoktól a figurális rajzokig. Igen érdekes a főgimnázium rajzkiállításának keretében rendezett kiállítás, amelyben Streitmann tanár bemutatja a legfiatalabb tanulónemzedék: az óvodás gyermekek művészetét a nyolc-tíz éves iskolás fiúk rajzáig.”

Rajzmódszertani kísérletei 1902-ig jobbára csak helyi jellegűek voltak. Több éves munkájának igazi elismerésére csak 1903-ban került sor, amikor is szerencsés körülmények folytán, év végi becskerei rajztanulmányi kiállítása országos hírnevet szerzett, s több szakember is leutazott tanulmányozni az ő módszerét. Ekkor vették csak tudomásul az illetékesek, hogy a becskerei gimnáziumi tanár már évek óta áldásos munkát végez, s bizonyosodtak csak meg igazán rajzmódszertani kísérleteinek előnyeiről.

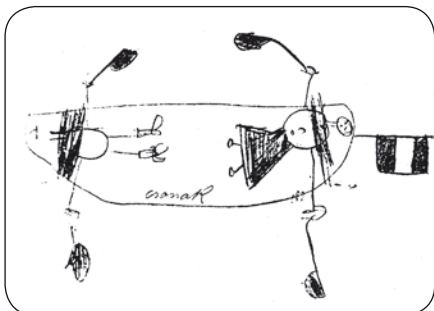
Kedves Olvasó Tanulók!

Folytatva az iskolatörténetek sorát – ugyanakkor átlépve következő témánk, a képzőművészet és az irodalom kapcsolatának elemzése körébe –, közöljük a mai Gyöngyhalászban egy igen érdekes monográfia, Németh Ferenc **Streitmann Antal élete és művészete** című könyvének egy fejezetét. Ez a részlet a sikeres és méltányolt ipar-, illetve festőművész, néprajzkutató, és a nagybecskerei szőnyeggyár alapítója, Streitmann Antal pedagógiai munkásságába nyújt betekintést. Legnagyobb vívmánya e területen kifejtett munkásságának, hogy szakított a rajzoktatás elavult, minta után rajzoltató elveivel, s bevezette a gyermeki megfigyelőképességet, a jelenségek természetes átélését követő rajzolást az iskolában. Az általa szervezett és országos hírnévre szert tett gyermekrajz-kiállítások igazolták elképzelése és módszerei helyénvalóságát.

Nézzétek meg és elemezzétek e reánk maradt rajzokat. Mielőtt megmosolyognátok és kinevetnétek kezdetlegességüket, vegyétek figyelembe, hogy ezek nagyon zsenge korú kisgyerekek, óvodások és kisiskolások rajzai. S mindjárt megváltozik a kép!

Jó szórakozást!

Bence Erika

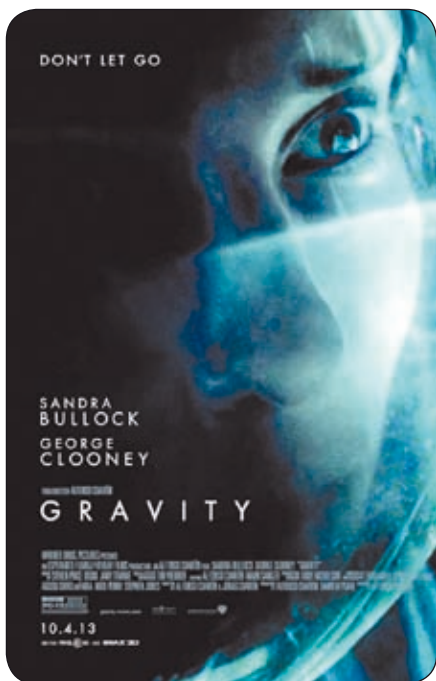
Milyen filmújdonságok várnak ránk?

Az alábbiakban arról olvashattok, hogy milyen filmek készülnek, egyáltalán milyen hírek terjengenek a filmvilágban.

A kalózzokkal küzd

A Phillips kapitány egy megtörtént esetet dolgoz fel. Aki azt hiszi, hogy kalózok már nincsenek, az nagyot téved. Távol-Keleten vagy Afrika partjai mellett ma is nagyon gyakori, hogy fegyveres tengeri rablók támadnak meg hajókat. A Phillips kapitány című film egy 2009-es esetet dolgoz fel, amikor szomáliai kalózok támadtak meg egy teherhajót. Tom Hanks játssza majd a címszereplő kapitányt.

A gravitációval küzdenek

A Gravitáció című filmtől már akkor lehetett sejteni, hogy nagy durranásnak tervezik, amikor kijött hozzá az első bejátszás. A látványvilág minden bizonnyal páratlan lesz, a 3D-s verziótól eláll az ember lélegzete is. Máris dicsérik a film vágását és a kameraállításokat is.

A másfél órás filmet nemcsak a vizualitása teszi lehangolóvá: a két főszereplő játékát ugyanúgy dicsérik. George Clooney tehát hozza a szokásos formáját, Sandra Bullock pedig számíthat arra, hogy női főszereplő kategóriákban sok jelölést kap majd a különböző filmfesztiválokon. Főleg azért is, mert sok múlik rajtuk, hiszen kevés szereplős alkotásról van szó.

A magánéletével küzd

Egyelőre könyvről beszélünk, de a tapasztalat azt mutatja, hogy ilyenkor már csak idő kérdése, mikor kerül filmvászonra. Bridget Jones története tehát minden bizonnyal trilógiává duzzad. Az új könyvben Bridget Jones kétgyermekes, alkoholistá özvegyként jelenik meg. Eből adódnak a problémák is, a rajongók ugyanis lázadnak, sőt, sokan bojkottálni akarják a hamarosan megjelenő Helen Fielding által írt regényt. Az új fordulatok, máris kiverték a biztosítékot. Az Egyesült Királyságban Mad About the Boy címen a napokban jelenik meg. A főhős nő tehát mint mondtuk alkoholizmus és a fölös kilók ellen küzd, ráadásul özvegy, és két gyermek édesanyja. Daniel Cleaver persze továbbra is piszkos ajánlatokkal próbálja ledönteni a lábáról, holott ő a két gyermek keresztapja.

Dilinyósokkal küzd

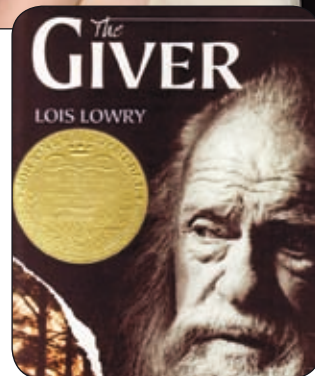

Jennifer Lawrence is feltűnik majd az agyament vigjáték várva várt folytatásában, a Dumd and Dumber következő részében. Az 1994-ben kasszasikernek számító filmről nemrég derült ki, hogy készül folytatása is, sőt a forgatás is hamarosan elkezdődik. Annyit tudni, hogy a két eredeti sztár, Jim Carey és Jeff Daniels alakítja továbbra is az örült párost, de hozzájuk csatlakozik Jennifer Lawrence is, aki Kathleen Turner karaktere, Fraida Felcher fiatalos énjét játssza majd. Állítólag az ő jeleneit már le is forgatták Atlantában, közel ahhoz a helyhez, ahol az új Hunger Games epizódot vették fel. A fiatal színésznő egy showban mesélt arról, hogy mennyire bírja az első részt.

Mint mondta, annyiszor látta, hogy kívülről tudja a párbeszédet is.

A második rész sztorija szerint Lloyd (Jim Carey) és Harry (Jeff Daniels) útnak indulnak, hogy megkeressék Harry régen látott lányát abban a reményben, hogy rávehetik, adja apjának az egyik veséjét... Morbid, de ugyan mire is számítottunk.

Még a színészkedéssel küzd

Nemrég komolyabban esett szó arról is, hogy Taylor Swift ismét kipróbálná magát filmen. Úgy tudni, máris aláírt egy szerződést, miszerint szerepet vállal a The Giver című filmben Meryl Streep, Jeff Bridges és Brenton Thwaites oldalán. Az énekesnő a Torontói Filmfesztiválon kapta meg az ajánlatot. Ez Taylor Swift második filmszerepe, hiszen korábban már a Valentine's Day című produkcióban szerepelt Taylor Lautner mellett. Két Taylort láthattunk tehát.

A The Giver egy fiúról szól, aki egy utópista közösségben tanul a világról, ahol nincs fájdalom, se háború, se szenvedés, de ugyanakkor nincs szabad akarat sem.

Összeállította: L. M.

Feleségét dicséri

Arról rendszeresen megbizonyosodhatunk, hogy Justin Timberlake és Jessica Biel házassága példaértékűnek számít a hírességek körében. Ezt alátámasztja, hogy Justin igazi mintaférjként igyekszik viselkedni. Úgy tűnik jól tudja, mivel kell egy nőnek és feleségnek kedveskedni. Állítólag néha meglepetés sütit készít, ha viszont azt gondolja gondterhelt percek okozott, azonnal korigálja azt, méghozzá nyilvánosan. Legutóbb arról szólt, hogy nemrég megbetegedett, akkor pedig nagyon morcos tud lenni. Mint mondta Jessica rutinosan kezeli a problémát, és ilyenkor elnézőbb vele, aminek ő nagyon örül. Hozzátette, a mai napig is boldoggá teszi a választása, és néha, amikor lopva ránéz, csak az jár a fejében, hogy nem számít ha egész életében csak rossz döntéseket hoz, hiszen a legjobbat már meghozta. Fantasztikusnak tartja, hogy a felesége egyben a legjobb barátjai is.

Úgy tűnik, kibékültek

Korábban úgy tudni Rihanna miatt fújtak egymásra, de azt rebesgetik, hogy Chris Brown és Drake ismét jó barátok. Ismerőseik szerint rengeteget lógnak együtt, és ez mindenkit meglep. Állítólag az sem kizárt, hogy hamarosan közös projektbe fognak, mivel nemrég Chris stúdiójában találkoztak és órákig beszélgettek. A kollégáik is azt állítják, hogy mindketten nyitottak a közös munkára. Időközben Rihanna mindent megtesz annak érdekében, hogy a figyelem középpontjába maradjon. Ez főleg a ruházatában nyilvánul meg. Az utóbbi időben láthattuk már te-rep mintás kezeslábasba burkolózott laza csajként, fenékvillantós, feszülő bőrnadrágokba bújt ragadozóként és lenyűgözően szép estélyi ruhákat viselő divaként is. Sőt legutóbb Ausztráliában darkosra vette a figurát, tetőtől talpig feketébe burkolózva, bakancsban, vastag fekete nyakpánttal és hatalmas keresztres fülbevalókkal ment a turnéja következő állomására. A sötétlila, szinte már-már fekete rúzs csak hab volt a tortán. Bizony, a különböző stílusok közötti ugrálás sem áll távol tőle.

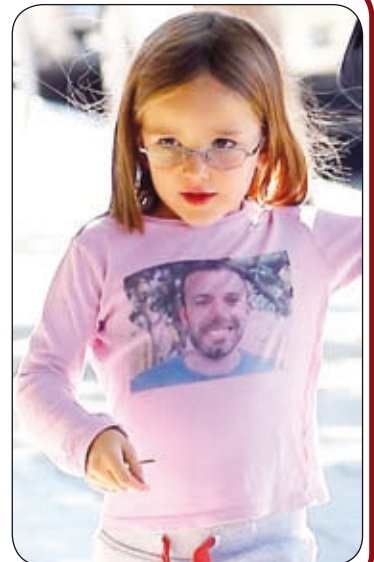
Üvöltött a versenyzőkkel

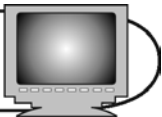

Nicole Scherzinger teljesen kiborult az amerikai X-faktor múlt-kori megmérettetésén. Az énekesnő hevesen tajtékozott, majd kiabált is a versenyzőkkel. Akik jelen voltak az eseményen azt állítják, hogy az amerikai X-faktor zsűritagja, a Pussycat Dolls énekesnője, az egész műsor folyamán nyomottan és kedvetlenül viselkedett, úgy tűnt totál maga alatt van. Azonnal megindultak a találgatások, hogy vajon tényleg csak a nem túl jóra sikeredett produkció miatt kelt ki magából, vagy valami más is nyomasztja.

Szereti a papát

Nagyon cuki az, ha egy kislány szereti a papáját, és ezt ki is mutatja. Serafina is odáig van az apjáért, de ő nem egy átlagos leányka. Az ő papája ugyanis egy ismert és népszerű színész, méghozzá Ben Affleck. Tudjátok, hogy Serafina mennyire szereti apját? Hát, ennyire, hogy olyan pólót hord, amin rajta van a híresség.

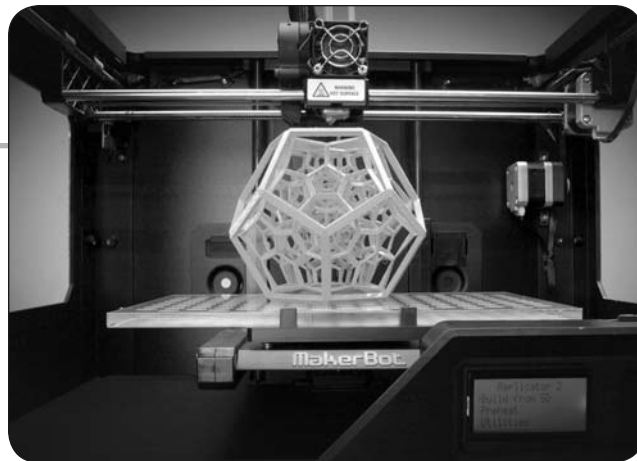

Űrnyomtatás

Az amerikai űrkutatási hivatal (NASA) háromdimenziós nyomtatót küld jövőre az űrbe, egy kenyérpíró méretű készüléket, amellyel az űrhajósok helyben előállíthatják a szerszámokat, melyekre valaha is szükségük lehet, hogy ne kelljen az összeset magukkal vinniük. Így tehát kevesebb csomagot kell majd magukkal vinniük az űrhajósoknak a 3D nyomtatásnak köszönhetően.

A nyomtató olyan lesz, mint egy űrben repülő gyár, amely számtalan dolgot tud létrehozni oly módon, hogy a nagy orsók köré fonódó szálakból műanyagrétegek meghatározott sorát bocsátja ki.

A NASA laboratóriumainak mérnökei kis műholdakat nyomtatnak 3D-ben, melyeket az űrállomásról lehet majd pályára állítani, hogy adatokat közvetítsen a Földre. Szélsőséges hőmérsékleten is működő pótalkatrészeket és rakétaegységeket is fognak készíteni

ezzel a technológiával – mondta el Dave Korsmeyer, a NASA Moffet Field-i Ames Kutatóközpontjának tervezési igazgatója.

Az első 3D-nyomtató űrbe bocsátását 2014 őszére tervezik, és egyelőre tesztelni fogják a működését. Azok a készülékek, melyek közül a NASA kiválaszthatná az űrbe küldendő modellt, földi használatra készültek. Ám az űrutazás más kihívások elé állítja a fejlesztőket, a berendezésnek ki kell állnia a kilövéskor keletkező terhelést és rázkódást, az űr eltérő nyomásviszonyait, a súlytalanságot és a változó hőmérsékletet. Ezért a NASA egy Made in Space nevű Szilícium-völgyi startup vállalkozást bízott meg, hogy az új célokra teljesen új nyomtatót fejlesszen.

A cég mérnökei 2010 óta több mint tucatnyi alkalommal tesztelték készülékeiket a NASA súlytalanságot szimuláló repülőiben. Az űrnyomtatónak fel kell szivnia a printelés közben kibocsátott gázokat, saját javítása céljából alkatrészeket kell gyártania, és reciklálni is tudnia kell: a már kinyomtatott tárgyak felhasználásával újakat is elő kell állítania.

Amikor a Nemzetközi Űrállomáshoz megérkezik a nyomtató, először különböző, kis tesztarabokat fog készíteni, melyeken a termékek szilárdságát és pontosságát tanulmányozhatják. Egyelőre nem dőlt el, milyen objektumok lesznek az első igazi, űrben nyomtatott tárgyak – mondta el Aaron Kemmer, a Made in Space ügyvezetője.

Múlt vasárnap kellett volna dokkolnia az Orbital Sciences Corp. pilóta nélküli űrhajójának az ISS-en de szoftverhiba miatt csak kedden kaphatják meg az űrhajósok a nekik szánt felszerelést.

A vállalat szerdán bocsátotta útjára Cygnus (Hattyú) nevű teherszállító kapszuláját a Közép-Atlanti Regionális Űrkikötőből, amelyet a Virginia állambeli Wallops-szigeti NASA-űrközpont déli csücskében alakítottak ki.

Az előzetes tervek szerint az űreszköz – négy napos tesztelését követően – vasárnap érkezett volna meg céljához, az ISS-hez, ahol az asztronauták befogták volna a komplexum robotkarjával és dokkoltatták volna.

Hat órával a dokkolás előtt azonban egy szoftverhiba következtében elérhetlenné váltak az űrállomásról sugárzott navigációs adatok - olvasható az Orbital Sciences honlapján megjelent jelentésben. A működési hiba ideiglenesen lehetetlenné tette a teherszállító kapszula számára a – Föld fölött mintegy 400 kilométer magasban keringő – Nemzetközi Űrállomás megközelítését.

Szoftverhiba okoz késlekedést az űrben

A magánvállalat megtalálta a hiba okát, és dolgoznak a kijavításán. A Virginia állambeli cég közölte azt is, hogy az űreszköznek legkorábban két nap múlva, kedden nyílik lehetősége a dokkolásra.

A Cygnust félig megpakoltan, fedélzetén 590 kilogramm élelmiszerral, ruhával és más, nem létfontosságú teherrel indították útnak. Számoltak azzal, hogy esetleg nem éri el a Nemzetközi Űrállomást. Ha szükséges, akár hetekig, hónapokig is keringhet Föld körüli pályán, mivel rakományában nincs semmi, ami elengedhetetlenül szükséges lenne az ISS legénysége számára.

A Nemzetközi Űrállomáson jelenleg három – egy amerikai, egy olasz és egy orosz – asztronauta tartózkodik, szerdán pedig további három űrhajós csatlakozik hozzájuk. Az Orbital Sciences kapszulájának így feltehetően még nehezebb dolga lesz, ha nem sikerül a keddi dokkolás, mert később még az újabb űreszközt is kerülnie kell.

A Space Exploration Technologies (SpaceX) amerikai magánvállalat Dragon nevű teherűrhajójához hasonlóan - amely eddig három missziót hajtott végre - a Cygnus is az amerikai űrfuvarozási kapacitás helyreállítását segíti a NASA űrsikló flottájának 2011-es nyugdíjazása után.

Oroszország, Európa és Japán szintén automata teherszállítókkal segíti a 100 milliárd dollárért megépített ISS megközelítését. A NASA 684 millió dollárral és technikai háttérrel segítette a két céget saját rakétáik, kapszuláik és kilövőállásaik fejlesztésében. Emellett összesen 3,5 milliárd dolláros szerződést tudhatnak magukénak a teherszállító küldetésekre. A SpaceX tavaly óta hajt végre fuvarozó repüléseket e szerződés alapján, az Orbital programja azonban késedelmet szenvedett, mert ki kellett építeni rakétáinak indítóbázisát a virginiai partoknál található Wallops-szigeten.

PJ-CW

A tréfás farkas

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon túl volt egy ember. Annak az embernek volt egy kocája, egy berbécs meg egy lova. De nem becsülte meg őket, enniük is alig adott. Tavaszra úgy elhitványkodott a három nyomorult pára, hogy zörgött a csontjuk, lötyögött a bőrük.

Az ember kicsapta őket a kapun, s nagy mérgesen azt mondta:

– Eredjetek, hadd egyen meg benneteket a farkas, miért nem híztatok meg télen?

Híztak volna örömet, de ha egyszer nem kaptak enni.

Egy farkas éppen ott ólálkodott a ház sarkában. A ló ment legelő, a farkas elébe szökent, s így szólt:

– Hadd egyelek meg, hisz a gazdád nekem szánt.

– Ha éppen akarsz, megehetsz – felelt a ló –, de nem sok örömed lesz bennem. Csupa csont és bőr vagyok. Hanem most fölmegek a havasba, legelészem egész nyáron, s úgy meghízom, minden falást jól falsz belőlem, ha majd visszatérek.

Útjára bocsátotta a farkas a lovat. Kifordult a kapuból a disznó. A farkas a disznót is megállította:

– Hadd egyelek meg, hisz a gazdád nekem szánt.

– Mit akarsz enni rajtam? – kérdezte a disznó. – Hát nem látod, hogy csupa csont meg bőr vagyok? Hanem várj őszig, addig a havasokban jól meghízom, ősszel egyél meg, s minden falást jól falsz majd belőlem.

A farkas a kocát is útjára bocsátotta. De akkor már jött a berbécs. A farkas elébe ugrott.

– Hadd egyelek meg – mondta –, hisz a gazdád nekem szánt.

– Ugyan bizony mit akarsz enni rajtam? – felelt a berbécs. – Csonttá-bórré soványodtam. Hanem most fölmegek a havasba, jól meghízom, ősszel egyél meg, s minden falást jól falsz majd belőlem.

A farkas a berbécsét is útjára bocsátotta. Maga pedig egész nyáron a nagy őszi lakomára készülődött. Álmában a szája szélét nyalagatta, mert hol a kövér lóról, hol a kövér berbécsről álmódott, hol meg a kocáról és a hat süldő malacáról.

Elkövetkezett az ősz. A farkas egy bokor alá húzódott, s jó étvággal találgatta, kit vet útjába a szerencse. Elsőnek a disznó kocogott le a havasról. Csakugyan meghízott a nyáron, s a hat süldő malac sem hiányzott.

Kikelt a farkas a bokorból, s elébe toppant a kocának.

– Derék állat vagy, hogy nem szedtél rá – mondta –, most gyere, hadd egyelek meg, egész nyáron rád tartogattam a hasamat.

– Ha rá akartalak volna szedni – felelt a koca –, nem ezen az úton jöttem volna. De baj van, még egy napig várnod kell.

– Ugyan, mire? – tudakolta a farkas türelmetlenül.

– Fönt a havasban nem volt pap – magyarázta a koca –, ezért a hat kicsi süldőm nincs megkeresztelve. S ha te keresztetlen eszed meg őket, elkárhoznak a nyomorultak, s nem jutnak be a disznómennyországba. Ezt csak nem akarhatod! Várj még egy napig, farkas koma.

Nem vette volna lelkére a farkas, hogy a hat kicsi süldő az ő falánksága miatt örök kárhózatban szenvedjen. Szólt hát a kocának, hogy vigye el a paphoz a süldőket, kereszteltesse meg őket, aztán térjen vissza, mert ő már fölöttebb éhes.

– Hajlj csak ide, farkas koma – biztatta a koca –, megsúgom, melyik malacot milyen névre kereszteljük.

Odahajolt a farkas oldalvást, a koca megragadta a fülét, rángatta a fülénél fogva jobbra-balra, a hat malac is nekiesett, úgy megtépték, örült, hogy elmenekült.

Alig szuszogta ki magát a farkas, feltűnt az úton a berbécs. Látszott, hogy nem vesztegette az idejét a havasokban, hanem szép kövérre gyarapodott. Csak ránézett, s a farkasnak mindjárt eleredt a nyála.

– Isten hozott, berbécs koma – üdvözölte a farkas –, örülök, hogy épségben vagy, s megehetlek. De meg ne csúfolj ám, mint a disznó megcsúfolt volt!

– Hogy csúfolnálak meg – tiltakozott a berbécs. – Hiszen azért legelésztem szorgalmasan egész nyáron, hogy te jóllakhass belőlem.

– Derék állat vagy – csámcsogott a farkas –, hálából gyöngéden eszlek meg.

– Én is erre akartalak kérni – felelt a berbécs –, ne tépj, ne szaggass, ne rágj. Hanem nyelj le egészben.

A farkas bölintott, hogy megteszi. A berbécs szólt a farkasnak, hogy a fejét vesse hátra, a száját nyissa ki, amekkorára csak bírja. Aztán a berbécs nekifutamodott, s úgy elütötte a farkast, hogy hetet hengeredett. Keresztülugrott rajta, s hazaszaladt.

A farkas búsan visszakucorodott a bokor tövébe. De nem sokáig pihenhetett, mert dobogást hallott. A ló ügetett arrafelé.

– Hálistennek, hogy megjöttél – üdvözölte a farkas a lovat –, de most aztán meg ne csú-

folj, mint a disznó meg a berbécs. Halandó állat vagyok én is, nem lehetek meg élés nélkül.

– Ugyan bizony mért jöttem volna erre, ha meg akarnálak csúfolni? – felelt a ló.

– Hát akkor gyere ide – kecsgettette a farkas –, hadd egyelek meg. Himm-hámm-humm.

– Megehetsz majd himm-hámm-humm – mondta a ló –, csak hát a faluban menyegző van, s az én hivatásom, hogy a menyasszonyt meghordozzam. Visszajövök, s jóllakhatsz belőlem.

Gondolta a farkas, hogy ő a lovat nem ereszti szem elől. Mert utóbb még az is csúfá teszi. Azt mondta hát, hogy megnézné a menyasszonyt.

– Gyere, nézd meg – felelt a ló, s intett, hogy üljön föl a hátára.

Mikor a farkas már a hátán ült, a ló nekiiramodott, s egy szusszanásra elérte a falut. Ott a nép csakugyan esküvőre készülődött. Az emberek meglátták a lovat, ló hátán a farkast, s kiáltozni kezdtek:

– Itt a lovas farkas! Itt a lovas farkas!

Ki kézbelire, ki kapára, ki rúdra, ki fejszére kapott. A ló megállott, az emberek neki a farkasnak. Agyba-főbe verték, alig bírt az erdőbe menekülni előlük.

Az erdőben egy csonka kezű ember tuskókat ásott ki a földből. Meghallotta a pokolbeli zenebonát, s kilesett az útra. Meglátta a farkast, amint nagy lihegve feléje tartott. Ljedtében behúzódott egy fatörzs mögé.

A háromszor megcsúfolt farkas ugyanannak a fának a törzse mögé bújt, de a másik felén. Egy darabig a sebeit nyalagatta, aztán keservesen főlóhajtott:

– Úgy kell nekem, amiért ilyen buta voltam! Bizony megérdemelném, hogy valaki fejbe vágjon.

Ha csak ez hiányzik neked, gondolta a csonka kezű ember. Azzal isteneset sújtott a farkas fejére.

– Kutya világ ez a mostani – mondta a farkas –, lám, még tréfálkozni sem lehet.

Kolozsvári Grandpierre Emil

HOROSZKÓP

KOS

Mintha mindig újra és újra ugyanazt csinálnád. Kezdesz besokallni a monotonitástól. Állíts magad elé kisebb-nagyobb kihívásokat, hogy pörgésben maradj! Legyél körültekintőbb, amikor valamilyen döntést hozol. Sok minden múlhat egy jól megfontolt lépésen.

BIKA

Nem feltétlenül kell született művésznél lenned ahhoz, hogy egy kis szint csempéssz az életedbe. Engedd szabadjárá szunnyadó kreativitásod! A döntéseidet te hozd meg, és ne hagyd, hogy ezt más tegye meg helyetted. Ne válj bábfigurává, akit kényük-kedvük szerint rángatnak az emberek!

IKREK

Szorosabb összeköttetésben vagy most környezetteddel, mint egyébként. Ha szívesen segítenél másoknak, ne várd meg, amíg megkérnek rá. Lépj! A siker nem áll tőled távol, de ez nem elég. Ahelyett, hogy a szerencsés pillanatra várnál, inkább küzdj, különben sosem éred el, amit szeretnél!

RÁK

Igen sok elvárással kell szembenézned a héten, pedig amúgy is sok feladatod van. Amit lehet, próbáld meg máskorra halasztani! Még nincs is tél, de te már el vagy havazva... Túl sokat vállaltál magadra, és nem tudod olyan színvonalon teljesíteni a követelményeket, ahogy szeretnéd.

OROSZLÁN

Mindig csak tervezgatsz, de valahogy sosem jutsz egyről a kettőre. Lehet, hogy máshogy kellene megközelítened a dolgokat. Gondolkozz a megoldásokon! Elég furcsán alakulnak a dolgok a következő napokban, de szerencsére barátaidra mindig számíthatsz a bajban! Ha tanácstalan vagy, kérj segítséget!

SZŰZ

Fontos, hogy előre gondolkodj kicsit, de mintha teljesen kiürülne a fejed, amikor ezzel próbálsz. Nyugi, előbb-utóbb megjön az ihlet! Ha a hét elején letudod fontosabb teendőidet, a hét második felében bőven jut idő a pihenésre, a barátokra és a kikapcsolódásra. Tervezz előre!

MÉRLEG

Kisebb-nagyobb összetűzésbe keveredsz osztálytársaiddal, mert nem egészen úgy közelítenek meg egy dolgot, mint te. Találjatok köztes megoldást! Ideje kicsit jobban odafigyelned arra, hogy milyen emberekkel veszed körül magad. Inspirálóan hatna rád egy-két beszélgetés hozzád hasonló gondolkodásúakkal.

SKORPIÓ

Olyan lehetőséget kapsz, amit képtelen vagy visszautasítani, pedig jól tennéd, ha elállnál a dologtól. Utólag ugyanis megbánod a következményeket. Nagyon unatkozol a héten, alig várod, hogy valaki elhívjon valahová. Ne mindig másokra várj, hanem szervezz te is programot a barátaidnak, mert ők is igénylik ezt.

NYILAS

Tele vagy energiával, már csak arra kell figyelned, hogy mire használod. Van egy-két komolyabb feladat a láthatáron? Tudd le a héten! Nem megy túl jól az ismerkedés, de ha otthon ülsz, életed végig egyedül leszel. Járj el több helyre, és kapcsolódj ki a barátaidkal, így lesz rá esély, hogy megismerkedj valakivel.

BAK

Jól tud jönni egy-két hasznos tanács, amikor az ember nem tudja merre induljon. Ne félj kérdezni, és figyelj oda társaidd véleményére! Ideje lenne leállnod a pletykálkodással, különben igen nagy port kavarsz magad körül. Nem lesz könnyű dolgod, de meg kell próbálnod valahogy.

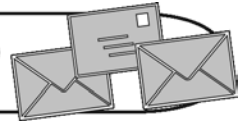
VÍZÖNTŐ

Ideje kicsit megerősíteni a kapcsolatodat osztálytársaiddal, esetleg egy szimpatikus tanárral. Nagy ötletek szülehetnek egy jó beszélgetés során! Váratlan üzenetet kapsz, de kreatívan kell reagálnod rá – úgyhogy jobb, ha felkészülsz! Nem a mondanivalód lesz a hangsúly, hanem inkább azon, ahogy előadod!

HALAK

Környezetted sokkal nyitottabb ötleteidre, mint általában. Ha határozott elképzeléseid vannak, eljött az ideje, hogy küzdj értük egy picit! Már-már azt hitted, mindent tökéletesen átlátsz, aztán egyszer csak azon kapod magad, hogy több napig tartó káoszban nézel elébe. De legalább inspirálóan hat rád!

Vasárnap, szeptember 22-én, az autómentes világnap alkalmából a Vodomar 05 Ökoközpont és a temerini Falco Természetkedvelők Egyesületének szervezésében nagyszabású kerékpáros kirándulást szerveztek. Úticélunk a Jegricska Természetvédelmi Park Információs Központja volt. A Kókai Imre Általános Iskola felsős tanulói mellett a kerékpár-

Autómentes nap Temerinben

túrán a község más iskoláinak tanulói is részt vettek.

A szervezés kitűnő volt. A kerékpározó társaságot finom ebéd és üdítő várta a Természetvédelmi Parkban. Lelkiismeretes környezetvédőként ügyeltünk arra, hogy a

szemetet összegyűjtjük, és csak utána indulunk haza.

Nagyon élveztük az autómentes világnapot, és véleményünk szerint gyakrabban is megszervezhetnék.

A temerini Kókai Imre Általános Iskola V.c osztályának tudósítása

A szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztályának mind a 19 tanulója vásárolja a Jó Pajtást. Magyarórán dolgozunk belőle.

Dékány Máté és Zemkó Attila

A negyedikesek rekordot döntöttek a legutóbbi tornaórán. Tíz perc leforgása alatt 39 találatot ért el a kosárlabdában.

Kávai Rita és Nikolics Blanka

A zentai hősök nyomában

Tanulmányi kirándulás Zentán - 2013. szeptember 28.

igen gazdag program keretében ismerkedtek a szabadkai Jovan Mikić iskola ötödikes, hatodikos és hetedikos tanulói a majd ötszáz évvel ezelőtt lezajlott dicsőséges zentai csata eseményeivel és helyszínével, valamint őseink hétköznapi életének tárgyaival egy egynapos kirándulás keretében.

A Zentai Múzeumban megtekintették az állandó tárlatot, majd a kedvenc kiállított tárgyat műhelymunka keretében lerajzolták. Az ott készült munkákból kiállítást rendezünk a gyermekhéten iskolánk átriumában.

A zentai csatát szemléltető terepasztalt a városháza kilátójában tanulmányozhatták, majd a toronyból élvezhették a panorámát. A csata valóságos színhelyére kishajóval jutottak el a gyerekek, utána a Mesterségek házában láttak ezernél is több régi használati tárgyat.

Zenta építészeti emlékeit egy terepjáték keretében „gyűjtötték” be, majd az ajándékfagyi

elfogyasztása után megtekintették a Szent Longinus hagyományörző egyesület bemutatóját: egy kis izelítőt a középkori csatákból.

Történelmi, néprajzi, műszaki és földrajzi ismereteiknek szórakoztató bővítése volt ez a kirándulás, melyen földrajztanárnőjük, Straka Andrea, valamint Kajdocsi Hajnalka történelemtanárnő, Horváth Rice Valéria magyartanárnő és Görög Imre műszaki tanár kalauzolta őket.

Mi voltunk az első negyedik osztály, akikhez ellátogatott a felsőben tanító rajztanárnő, Szalma Viktória. Irányításával 3D-s képet készítettünk. Nagyon élveztük a munkát. Ötletes alkotások születtek.

Fehér Noémi, Sipraga Lúna, Savović Mila, Spasić Nikola és Miskolci Helga

Anyagias vagy?

Szerinted számít, hogy kinek milyen telefonja, autója, háza van?
Vagy ezek csak azoknak fontosak, akik a gazdagságukkal akarnak hengegni?

1. Milyen napszemüveg védi a szemed?

- a) Egyszerű a kínaiból. (1 pont)
- b) Jó minőségű, UV-filteres. (2 pont)
- c) Csakis márkás. (3 pont)

2. Mit irigyelsz a legjobb barátnődben?

- a) A drága cuccait. (3 pont)
- b) A családját, nagyon kedvesek és barátságosak. (1 pont)
- c) A suliját. (2 pont)

3. Nem hiszed el, hogy a barátnődnek még nincs...

- a) ...egy menő pasija. (3 pont)
- b) ...iPodja, hisz már mindenkinek van. (1 pont)
- c) ...modern farmerja. (2 pont)

4. A srácok, akik randira hívnak, leginkább...

- a) ...nagymenők. (3 pont)
- b) ...illedelmesek, intelligensek és barátságosak. (1 pont)
- c) ...szórakoztatóak. (2 pont)

5. Szakítás részedről akkor következik be, ha...

- a) ...barátod lemarad a divatban. (2 pont)
- b) ...hazugságon kapom. (1 pont)
- c) ...nem veszi meg a cuccot, amit kinéztél magadnak. (3 pont)

6. Elromlott a mobilod. Mivel helyettesíted?

- a) Régi, családi óriásméretűvel. (1 pont)
- b) Egy olcsóbb régivel, de legalább a sajátommal. (2 pont)
- c) Azonnal kikönyörgök egy újat. (3 pont)

7. Egy lakatlan szigetre mit vinnél magaddal?

- a) Egy drága bikinit. (3 pont)
- b) A legjobb barátnőmet. (1 pont)
- c) A mobilomat. (2 pont)

Értékelés

7–11 pont:

A pénz számodra az utolsó, amire gondolsz. Lehet hogy van, lehet, hogy nincs, de vásárláskor inkább a barátaidat viszed magaddal, mintsem a pénztárcád. Inkább örülsz az embereknek, akikkel együtt vagy. A vásárlás nem fontos számodra, nyugodtan meg vagy nélküle is.

12–16 pont:

Nem sok választ el az ész nélküli vásárlástól, de valami mégis mindig viszatart. Néha elkap a vásárlási kedv, és pénztárcádat kiüríted néhány lányos cuccért, kozmetikáért. Súlyos vásárlási láz azonban nem fenyeget.

17–21 pont:

Ha nem Paris Hiltonnak hívnak, akkor biztosan valamelyik barátnője vagy. Mobillal a kezeden alszol, és az ajtódon valószínűleg valamelyik óriásüzlet térképe van. A vásárlás nélküli nap számodra kész katasztrófa. Kicsit fogd vissza magad.

Kedves Bizalmas sorok!

Barátnők vagyunk, egy osztályba járunk, és mind a ketten ugyanabba a fiúba vagyunk szerelmesek. A fiú idősebb nálunk egy évvel, olyan visszahúzó típus, nagyon jó tanuló, a lányokkal általában kedves, nekünk is mindig köszön, amikor összefutunk. A barátnőmmel nemrég azt csináltuk, hogy fölhívtuk az otthoni telefonon, és amikor jelentkezett gyorsan megszakítottuk a hívást. És kétszer majdnem egészen hazáig mentünk utána. Az osztálytársai meg elkezdték piszkálni velünk. A múltkor nagyon mérgesen nézett ránk, ezért biztosak vagyunk abban, hogy haragszik ránk. Tegnap megállítottuk, hogy beszéljünk vele. Bocsánatot akartunk tőle kérni, de csak továbbment. Mit tegyünk? Nem szeretnénk, ha örök harag lenne köztünk! Segíts!

„V&M”

Válasz:

Sajnos, a meggondolatlan viselkedéseddel, eljátszottatok egy jó esélyt ennél a fiúnál, és szereztetek magatoknak egy haragost. Nagyon úgy látszik, hogy csak magatokra gondoltatok, arra, hogy jó szórakoztatok együtt a barátnőddel, a fiú érzelmeivel és a vele kapcsolatos következményekre nem is gondoltatok. Ezzel számotokra a bulinak vége. Jó lenne, ha elbeszélgetnétek egymással, hogy ti mit gondoltátok, éreznétek, ha valamelyik fiú hasonlóan viselkedne veletek. Biztos, hogy piszkálódásnak vennétek a dolgot, és nem örülnétek neki. Úgy éreznétek, hogy csúfolódnak veletek, kinevetnek benneteket. És ott van még az osztálytársak piszkálódása is, amit már biztosan ti is valamikor megtapasztaltatok, azt hogy az mennyire durva dolog is szokott lenni. Szem elől tévesztettétek, amit már annyiszor leírtunk: azt tegyed másokkal, úgy viselkedjél ami neked is jól esne, azt add a másoknak, amit te is kapni szeretnél! Amit megtehettek az az, hogy egy időre békén hagyjátok a fiút, és amikor lecseng a viselkedésetek visszhangja, akkor kérjétek bocsánatot tőle. Ami a szerelmet illeti, biztos, hogy akad majd még jó néhány fiú, aki tetszeni fog nektek, persze más-más fiú legyen, mert ha a fiú kettőtök között választ, a barátságotoknak is búcsút mondhattok.

Kedves Bizalmas sorok!

Én egy 8. osztályos lány vagyok. Eddig még nem volt fűm, most meg három fiú is megkérdezte tőlem, hogy akarok-e vele járni. Ezek közül egyik fiú sem tetszik. Mintha nem tudnák szerelmes lenni senkibe se. Minden osztálytársnőmnek

viszont már van fiúja, én meg kilógok a sorból. Mit tegyek? Én is kezdjek el járni valamelyikkel, még akkor is, ha még nem is tetszik? Mit tegyek?

„Lepkeszárny”

Válasz:

Az, hogy még egy fiú sem keltette fel az érdeklődésedet, nem tetszik, annak a jele, hogy még nem jött el a te időd. Emiatt nem kell idegeskedni! Nem kötelező hogy mindenáron tetszen valaki, és járjál valakivel, hogy ne lógjál ki a sorból. Téged most még más érdekel, mások a szükségleteid. Mindenki más tempóban érik be az élet különböző dolgaira, így a szerelemre is. Legyél őszinte önmagaddal és a fiúkkal is, mond meg nekik, hogy te még nem akarsz senkivel se járni, de barátkozni nagyon szívesen barátkozol velük. Így jobban megismerhettek egymást, flörtöltök, szemeztetek egymással, jót nevettek együtt, és a barátkozás közben megtanulod te is, hogyan kell a fiúkkal beszélgetni, kommunikálni, mi az ami érdekli őket és mi nem, és amikor „eljön a te időd” könnyebben tudod kimutatni a szimpátiádat, közölni a kiválasztott fiúval az érzéseidet. Számodra a varázsszó a BARÁTKOZÁS.

Kedves Bizi!

Hetedikes lány vagyok. A nyáron megismertem egy fiút, aki nagyon tetszik. Egy iskolába járunk, ő 8. osztályos. Mindig, amikor találkozunk, és rá nézek, rám nevet. Lehet, hogy én is tetszek neki, mert amikor rám néz, csókot küld. Mit tegyek? Nagyon tetszik! Mondjam meg neki, hogy szeretem?

„Xena”

Válasz:

Meglátásom szerint, jobb lenne, ha kívárnád, hogy a fiú tegye meg az első lépést, ezért legyél türelmes önmagaddal. Ne tárd egyből a nyilvánosság elé, hogy mit érzel a fiú iránt. A fiú viselkedése jelezheti azt, amit te is gondolsz, hogy tudja, hogy tetszik neked, meg azt is, hogy te is tetszel neki. Zavarólag hat, a nyílt csók-küldözgetés. Biztos, hogy nem szégyenlős fajta. A viselkedése sajnos, piszkálódásként, csúfolódásként is felfogható. Ezért ajánlom a türelmet, a mértékletes tetszékinyilvánítást részedről. Kísérd figyelemmel a fiú viselkedését, veled, és a többi lánnyal is, és persze a társaival is, mert csak így kapsz tiszta képet arról, hogy a viselkedése mit is jelent valójában - piszkálódást vagy a szimpátia jeleit. Ha van rá mód, a barátkozás segíthet abban, hogy jobban megismerjed a fiút. Vannak közös ismerőseitek, közös események az iskolában, ahol együtt lehettek, és láthatod, milyen is ő valójában.

Csokoládéfüggő vagy?!

Imádod a csokit, és állandóan csak azt ennéd? A következő tippek segítségével könnyen szabadulhatsz meg szenvedélyedtől!

Hatása az egészségre

Imádjuk, de közben átkozzuk is, mert lassan, de szépen csúsznak fel a kilók a fogyasztása folyamán. Ugyanakkor az elhízás mellett a töménytelen csokoládé fogyasztása fogszuvasodást okozhat. A csoki egészségre gyakorolt pozitív hatása sem elhanyagolható. A közelmúltban napvilágot látott eredmények szerint a kakaó természetes formában koncentráltan tartalmaz flavonoidokat. A kakaó flavonoidok antioxidáns tulajdonságúak, melyek jótékony hatással vannak a szívre és az érrendszerre.

Csokoládé = boldogság

Nem hiába nevezik a csokoládét boldogsághormonnak. Hatással van az alváásra,

a hangulatra. Nyugodt, relaxált állapotot okoz. Fogyasztása növeli az agy endorfintermelését, ami szintén a jó hangulat kialakulásához vezet.

Tippek csoki fanoknak

Csupán pár alapszabályt kell betartanod, és nem okoz lelkiismeret-furdalást, ha csokit eszel:

- Csokoládéval soha ne helyettesítsd a főétkezést, és ne gyümölcsök és zöldségek helyett fogyaszsd, inkább desszertként.

- Egyszerre csak egy szeletet, vagy pár kockát egyél.

- Törekedj arra, hogy a csokoládéból a jobb minőségűt válaszd! Igaz, ugyanúgy hizlal, de élettani hatása előnyösebb.

- Hetente 2–3 alkalommal, kis mennyiség elfogyasztása még nem káros. Ha viszont valami édesre vágysz, akkor ne rögtön

a csoki után nyúlj. Nagyon jó energiaforrás, és rengeteg vitamint tartalmaznak a különféle aszalt gyümölcsök.

Ne edd, inkább kend!

A legújabb kutatások szerint a jó minőségű csokoládék, összetevőiknek köszönhetően jót tesznek a bőrnek: hidratálják, erősítik és javítják a vérkeringést. A bőr rendkívül bárnyóssá válik, jótékony hatása kihathat a közérzetre.

Ha nincs kedved semmihez: a halogatás

Előtenek a teendők, de te rá se tudod magad venni, hogy nekiállj? Inkább a Facebookot nézed meg egymás után többször, még akkor is, ha nincs új post? Aztán már el is telt a nap, és te még mindig a kezdeteknél tartasz.

A halogatás egyike azoknak a szokásoknak, amiktől egy kis erőfeszítés árán meg lehet szabadulni. Talán nem lepődsz meg azon, hogy a sikeres emberek nem ismerik azt a szót, hogy halogatás. Ha probléma van, akkor azonnal a tettek mezejére lépnek. Hogyan érheted el, hogy te is így viselkedj? Rá tudjuk magunkat venni, hogy ne halogassunk annyit?

Mitől van az érzés, hogy nincs kedvem semmihez?

Nehezen veszed rá magad a tanulásra? Bármilyen emberi érzés mögött ezernyi ok állhat. És ez az ezernyi ok ugyanahhoz a tünethez vezethet: motivátlanság. Ennek lehetnek akár biológiai okai is, de most arról a hétköznapi helyzetről lesz szó, amikor egy egészséges ember kerül abba az élethelyzetbe, hogy nincs kedve semmihez sem. Csak fetreng, vagy a számítógépen játszik, közben múlik az idő, és a házi feladatok várnak. Ilyenkor lehangoltak is vagyunk, türelmetlenek, tudván, hogy annyi mindent kellene elvégezni...

Itt és most!

Sajnos nincs más orvosság, mint itt és most nekilátni a feladat megoldásának. Lehet, hogy pont az tart vissza, hogy eddig még bele sem néztél, el sem kezdted, és a

fejvedben túl nagy problémának látszik. Ha az a kép él bennünk, hogy nem tudjuk megoldani a feladatot, akkor bizony neki sem fogunk kezdeni.

Mindig arra fókuszálj, amit éppen csinálsz! Például: egy diáknak rengeteget kell tanulni, mert a héten három dolgozatot is írni fognak. Ha arra koncentrálsz, hogy „te jó ég, ezt nem lehet megcsinálni, rengeteget kellene megtanulni”, akkor biztos nem áll neki tanulni. De koncentrálsz arra is, hogy az első tantárgy anyagát kézbe veszi, és azt tanulja. Kiszorítja a fejéből minden mást, és csak a tananyagra figyel, arra az egyetlen oldalra, amit éppen néz. Ha végzett, akkor jöhet a következő lépés. Attól, hogy valamit már elvégeztél, valószínűleg könnyebbnek fogod magad érezni.

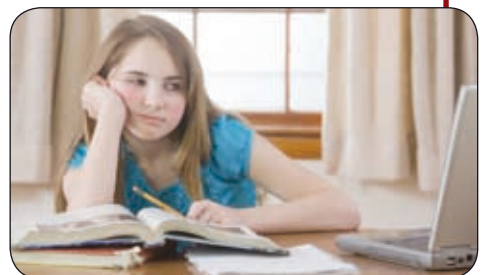
Próbálkozhatsz feladatlistával, napirend összeállítással. Ezzel beosztod az idődet, számba veszed a tennivalókat, és nagyon jó érzés lesz kihúzni őket a listáról. Látványossá válik az elvégzett munka.

Minél tovább halogatunk, annál rosszabb

Valóban, minél tovább halogatunk, annál több tennivaló gyűlik fel. Ez nem csak a feladatokra igaz. Minél inkább odázzuk a felelősséget, annál nyűgösebbé és büntudatosabbá válhatunk.

Reális célokért tudunk küzdeni

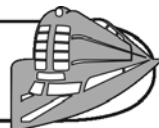
A fenti példánál maradva, három dologra egyszerre felkészülni valóban nem egyszerű. De nem lehetetlen, ha ismerjük az

erősségeinket és a hiányosságainkat. Megbéníthat a tudat, hogy eddig semmit sem értettél ebből az anyagból, és ezért inkább le sem ülsz megtanulni. Pedig, ha nekilátsz, lehet, hogy egy részét mégis csak sikerül megérteni, ami már elég lesz ahhoz, hogy görbüljön a jegy. Tehát a cél az, hogy erőfeszítést tegy, bármekkora is az, mert így tudod elhagyni a halogatás szörnyű szokását.

Én miért halogatok?

Keress meg a magad választát, hogy egy adott feladatot miért nem szeretnél elvégezni. Túl nagy a cél? Túlságosan elérhetetlen? Ez még a takarítással kapcsolatban is előfordulhat. Ha például szüleid folyton ellenőrzik a tisztaságot, akkor sikertelenségnek éled meg, ha minden egyes alkalommal jön egy „bizottság” ellenőrizni a munkádat. Miért érzed magad kényelmetlenül, ha az adott feladatra gondolsz? Lehet, hogy azért, mert sajnálsz rá az időt, de elképzelhető, hogy mélyebb okok húzódnak meg. Az elménk nagyon ügyesen keres kifogásokat. Te döntöd el, hogy a kifogások vagy a tettek embere leszel.

Dél csodái

Argentína hatalmas, intenzív és drámai. Elképesztő városok, idillbe illő tájak, vad nemzeti parkok, lélegzetelállító gleccserek és vízesések. Buenos Aires akár egy modern európai város: nagy barokk épületek versenyeznek itt a hippi bárokkal és elegáns butikokkal, a pergő milonga a szabadlépéses tangóval. Az ország egyik végén a hatalmas Iguazu vízesés mennydörgése tör át a buja dzsungelen, mely tele szikrázóan kék pillangókkal. A másik végén csendes tejfehér gleccserek és türkizkék lagúnák húzódnak lustán. És a kettő között? A végtelen tér. Tekintsük hát meg e mesészerű ország néhány természeti csodáját:

Iguazu vízesés

Szélesebb, mint a Victória-zuhatag, és magasabb, mint a Niagara-vízesés. Az Iguazu Nemzeti Parkban, Puerto Iguazu közelében folyik össze az Iguazu és a Parana folyó. Ettől keletre található a világ legnagyobb kiterjedésű vízesése. A legfantasztikusabb az Ördög Torka, ahol a lezúduló hatalmas mennyiségű víz és a felszálló vízpára a környéket teljesen betérfi. A szakadék U-alakú, 150 méter széles és 700 méter hosszú. A vízesés három ország (Argentína, Brazília, Paraguay) határán dübörög. Az argentin oldalról túraösvények vezetnek a vízesés fölé. Le is lehet mászni a folyóig, ahol csónakba szállva még közelebb merészkedhetsz a zuhataghoz. Számtalan kilátó és a vízesés felett átívelő ösvény, kisebb trekking utak, hajókázás kínálgatik e fantasztikus övezetben. Több mint 270 kis vízesés egyesül és zuhan alá itt vagy nyolcvan métert, irtózatossá robajjal és szédítő szépséggel. Ez a geológiai forma 150 millió évre nyúlik vissza. Néhány kilométerrel alább az Iguazu folyó lustán hömpölyög, mit sem sejtetve fentebbi vadságából. Ha nem saj-

nálsz 50 dollárt egy helikopteres túrára, olyan csodát láthatsz, amit még unokáidnak is mesélni fogsz. És ha láttad a Misszió című filmet Robert de Niroval – akkor talán emlékszel: a háttérben feltűnik az Iguazu vízesés. A városból Cataratas busszal juthatsz a vízeséshez, mely napközben két óránként indul. Ha hajóval közelíted meg alulról, valóban láthatod és érezheted a természet lenyűgöző erejét. A park állatvilága is páratlan: jaguárok, közönséges tapírok, ocelotok, koatik, óriáshangyások és kajmánok otthona. A madarak közül a nagy sarlósfecskék, tukánok, lóripapagájok, kolibrik és trogonfélék figyelhetők meg, az emlősök közül pedig az ormányos medve.

Patagónia: a legendák földje

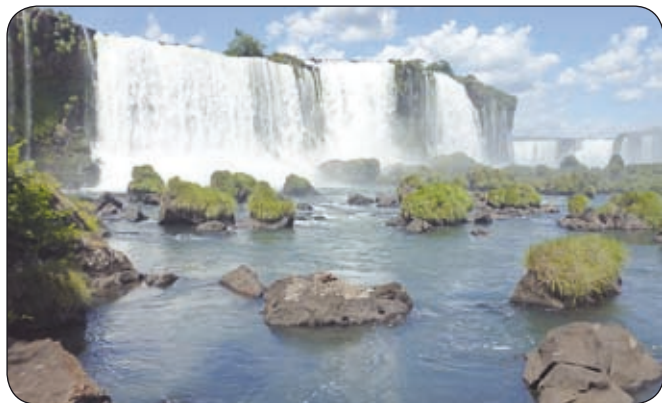

A legendák földje. Nem ok nélkül. Hatalmasabb, mintsem el tudnád képzelni, széljárta üres vidék és mégis szép. Az Andok és az Atlanti-óceán közé szorított óriási kiterjedésű sztyeppe-szerű síkság, hatalmas teraszok emelkednek ki a tájból, és sós vagy édes vizű tavak bújnak meg mélyedéseiben. Az úttörők és szökött fegyencek terepe. Butch Cassidy-től és a Sundance kölyöktől Ernesto Che Guevaráig sokan megjárták már e vidéken. Patagónia kalandra hív. Mindenkit. A legendás Rota 40 út szeli át, a bolíviai határtól egészen a déli jégmezők kapujáig. Az egyik széle csupa zord és mégis elbűvölő kietlenség az élet halvány jeleivel, itt-ott juhok és szarvasmarhák lege-

lésznek – a másik szélén tobzódó tengeri világ bálnákkal és oroszlánfókákkal. Patagónián Argentína és Chile osztozik. Kb. akkora, mint Németország háromszorosa, de csak mintegy kétmillió ember lakja. Nyugati és déli területeit az Andok hegyei borítják, keleti részén fennsíkok és alföldek osztoznak. Az Andoktól keletre Patagónia argentin részéhez tartozik Río Negro, Santa Cruz, Buenos Aires, Mendoza és La Pampa. Július és április között – a szaporodási időszakban – a Valdés-félszigeten a híres Wildlife Reserve területére bálnák, tengeri elefántok és más ritka tengeri emlősök érkeznek ezrével. Punta Tombon a kontinens legnagyobb pingvin kolóniája figyelhető meg. Délen pedig a világ egyik természeti csodája, a hatalmas Perito Moreno gleccser – ahogy a nagy jégfolyó szakad az Argentino-tóba. Egyébként Magellán nevezte patagonnak az óslakókat, mert azt hitte, hogy óriások. Pedig csak nagyobb termetűek voltak, mint a spanyolok...

Perito Moreno-gleccser

A 30 km hosszú jégmező a világ harmadik legnagyobb ivóvíz-tartaléka. És azon természeti csodák egyike, amelyeket egyszer az életben látni kell... Hajóval érdemes közelebbről (de biztonságos távolságból) szemügyre venni e gleccsert. Az Argentin-tó partjáról, Punta Banderasból indulnak járatok. A Perito Moreno-gleccser 60 méter magasan emelkedik a víz fölé, teljes magassága 170 méter. Naponta 2 méteres sebességgel nyomul előre. A gleccser legmélyebb részén legalább 700 méter mélységű. A jégtömeg az Argentin-tó partjának ütközik, aminek következtében két részre osztja a vizet. Ez azt eredményezi, hogy a tó egyik oldalán az eltávozni nem tudó víz több méterrel megemeli a tó vízszintjét, és a hatalmas súly mind a jégfalra nehezedik. Ennek következtében a 60 méter magas jégfal időnként – három-öt évente – óriási robajjal beszakad, és a tó szintje kiegyenlítődik.

Az Iguazu vízesés

A Perito Moreno gleccser

1	2	MM	3	4	5	6	7	8	
9				10					
11		12	13			14			
		15			16			17	
18	19			20			21		
22			23						
24		25			26				
				27			28	29	
			30			31			

Keresztrejtvény

Miben hasonlít a hiszékeny ember és az ajtó?
(Megtudod, ha megfejted a rejtvényt.)

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 9. Bogár Imre, 10. Sok ember, 11. Idegen férfinév, 14. Púpos állat, 15. Riksa közepe, 16. Telesport, 17. Latin kötőszó, 18. Másfelé jár az esze, 22. Régi római pénz, 23. Gondoz, 24. Magyar város, 26. 1007 Rómában, 27. Nagypapa Bécsben, 28. Unalmasnak tart, 30. Kötőszó, 31. Ázsiai állam.

Függőleges sorok: 2. Egy, németül, 3. Rászed valamire, 4. Emóció kezdete, 5. Nióbbium vegyjele, 6. Nyes, 7. I. R. E. 8. Kacag, 12. Spanyolul folyó, 13. Ilyen a régi méz, 16. Betörő, 19. Zsaru, 20. Vízi jármű, 21. Kábítószer(ék. h.), 25. Klór, 27. Eszék, 29. Tiltószó.

Betűrejtvények

1

	K	T
AKI		SAL
E		L

2

KICSI, KICSI, KICSI
RA RA RA

3

19 XIX

4

L	C	SÓ
I	U	
S	K	
Z	O	
T	R	

Skandináv rejtvény (29.)

Rejtvényünkben vidékünkön évenként megrendezésre kerülő tudományos találkozó megnevezését rejtettük el.

	ALLTASZAG- LÓ ÉRZÉK NÉVELŐ	NOÉ HEGYE	KERTI ÜLŐ- HELYEM ADAG (ÉK. H.)	FUTÓ- NÖVÉNY (ÉK. H.) GUMITÖMLŐ	ÉRDEKÉBEN BESZÉL (ÉK. H.) A. M.	VÍZÖZÓN 6	EURÓPAI ÁLLAM	
								S
	LITERATÚRA DÉL-AMERI- KAI FOLYÓ					FÉRFI RUHADARAB „ESZ”		
ÖNCSALÁS	DEHOGY	MÉZES BETŰI	MARI BETŰI SZAMÁR- BESZÉD	HANGTALAN GÉZA NÖSTÉNY DISZNÓ	FORDÍTVÁ: ÉJJELE ÁLLAT 50	KÉN	DÁRIDÓ KEZDETE ÍZÜLETI BETEGSÉG	
				EME	ÁLLATLAKÁS AROMÁJA (ÉK. H.)	SZERB NÉP- MESEALAK ÜTŐS- HANGSZER		
AUSZTIRA A FÉRJEM APJA	Z. Á. Ó, Ó, Ó, Ó		FÉL ÖTI KÖTŐSZÓ	FÉRFINÉV 5		A FEGYVER HANGJA SZERB IGENLÉS		
		HIDROGÉN	VATIKÁN	... ÉS GOMORA				DÉL
	LO	EGYESÜLT ARAB KÖZ- TARSASÁG	EZ	KELET	50	... SÁMUEL		500

Jobbra-balra

	O	D	N		▶
▶	G	Y	A		
	Á	K	R		▶
▶	M	I	T		
	O	K	T		▶
▶	Z	E	R		
	R	E	P		▶
▶	N	G	E		

Pótold a hiányzó betűket a nyilak irányába mindkét oldalon. A két kiemelt oszlopban a már hagyományossá vált művelődési, művészeti találkozók, melyet egy Tisza-parti városkában tartanak, elnevezésének kell kerülnie.

Ölelkező szavak

1	ZSEB ----- REND	2	FÉL ----- KRÉM
3	ISKOLA ----- KERESŐ	4	PIROS ----- POMPA

Keress olyan szót, amely úgy a felső, mint az alsó szóval értelmes szót alkot.

Számjáték

	2				4
		5		1	
		3		2	
5				3	
2			1		
	1			4	

Töltsd ki a rácsot az 1-től 6-ig terjedő számokkal úgy, hogy minden sorban és oszlopban, valamint a kis téglalapokban is minden szám csak egyszer forduljon elő.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Lóugrásban

	1		2		3			
A	T	A	V	K	Z	E	G	K
R	☀	SZ	T	☀	R	Ú	☀	M
I	P	T	Ö	I	Ü	É	S	T

Mind a három rejtvény a vízzel kapcsolatos. A lóugrás szabályai szerint fejsd.

Csattanó a lóugrásban

- Peti, tudod miért vitte el a rendőr a szomszédék nagyobb fiát?
 - A lüke nem kopogott, amikor bement a bankba!
 - De hát más is úgy megy be!
- (A többi a rejtvényben.)

T	A	A	N
M	E	Ó	L
V	U	E	D

A 28. szám megfejtései

Berakós rejtvény

- Abból, hogy már nős vagy.

Betűrejtvények

1. Libanon, 2. Anglia, 3. Andora, 4. svéd

Keresztszavak

Vízszintesen: próbaidős, felemlítő, szétvágás
Függőlegesen: közbetold, elhamvadó, jubilálás

Ölelkező szavak

1. tér, 2. kincs, 3. háló, 4. név

Körszámtan

77 - az első számból kivonunk 17-et, majd az így kapott számhoz hozzáadunk 19-et, és így folytatjuk

Lóugrásban

1. krémpite, 2. eperfagyi, 3. kikiriki

Számlogika

643

A 27. skandináv rejtvény megfejtése:

JÓ AZ, AKI JOBB AKAR LENNI.

Könyvjutalmat kap:

A TORONTÁLVÁSÁRHELYI MOŠA PIJADE ISKOLA
6. OSZTÁLYÁNAK TANULÓI

Az Al-Duna szabályozása és a Vaskapu-csatorna

Akár a hegyi patak, csakhogy a Duna folyt medrében...
A Vaskapu-csatorna építésének szakaszai képekben

A Vaskapu-csatorna megépítése volt a legnagyobb vízügyi beavatkozás a történelem folyamán, hozzá fogható addig ember nem alkotott. Szeptember 27-én volt 117 éve, hogy átadták a hajóforgalomnak. Ma hiába keressük, hiszen több mint harmincméteres vízréteg fedí.

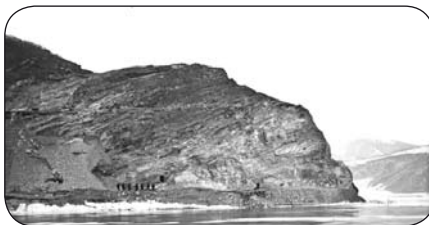

A Vaskapu-csatornát 1896. szeptember 27-én, a millenniumi ünnepség keretében nyitották meg. Elsőként a Ferenc Józsefről elnevezett luxusgőzhajó haladt át az új vízi úton, fedélzetén a csatorna ügyében érdekelt három ország (Magyarország, Románia és Szerbia) királyával. Az ünnepséget hat évig tartó irtalmatlanul kemény munka előzte meg, amely a csatorna átadása után is még két évig tartott.

A munkálatok megkezdését hosszas – mondjuk így – történelmi gymorozás előzte meg, ezek részletes ismertetését ez alkalommal mellőzzük. Maradjunk annyiban, hogy Európa az Osztrák–Magyar Monarchiát, ezen belül Magyarországot bízta meg a munkálatok elvégzésével, ennek fejében hajózási illetéket fiztethetett.

Abban az időben felvirágzott a gőzhajózás, a Kelet felé irányuló kereskedelem pedig létfontosságú volt. Ennek a Duna kérdéses szakasza komoly akadályt jelentett. Amit a hajós szakmában teljes terhelésű hajózásnak

neveznek, és amelynek a Dunán évente 300 napon át kellett volna tartania, ezen a szakaszon lehetetlen volt. Kedvezőtlen vízállás esetén előfordult, hogy mindössze 150 napon át volt hajózható a folyó teljes terheléssel. Nem árt tudni, hogy a teljesen és a félig megpakolt hajó is ugyanannyi üzemanyagot fogyaszt, és ugyanakkora legénység kell hozzá. Tehát fele haszon ugyanakkora költséggel..., ez pedig árt az üzletnek. Korábban is így volt, ezért ötvenegynéhány évvel ezelőtt Széchenyi István vezetésével már történt egy Duna-szabályozás, de a kor műszaki fejlettsége nem tette lehetővé az összes elképzelés megvalósítását.

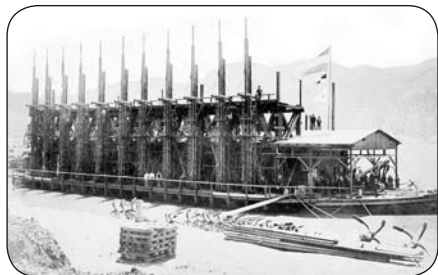
A Greben lebontása

És ekkor jött az 1890. év, amikor a Grebenen végrehajtott robbantásokkal kezdetét vette az a folyószabályozás, amely az emberiség történetébe a legnagyobb ilyen jellegű beavatkozásként került be.

Ennek emlékét őrzi a Baross-tábla, amelyen az uralkodó Ferenc József, a kormányfő Szapáry Gyula és az Al-Duna szabályozását szívügyeként kezelő Baross Gábor, a „Vasminiszter” neve szerepel. Ide kívánczok, hogy a

A Baross-tábla

munkálatok tervezésében és lebonyolításában a magyar mérnöki kar legjelesebb egyéniségei – Wallandt Ernő, Hoszpodszky Alajos, Hajdú Gyula, Rupcsics György, Gonda Béla, Zielinszky Szilárd, Puskás Tivadar vettek részt, akik világviszonylatban is bajnok koponyáknak számítottak.

Emellett a legerősebb, a leghatékonyabb, a legkorszerűbb műszaki felszerelést és gépezetet vetették be. Mindannak színét-javát, amit az ember addig kiötlött. A gépezetnek voltak olyan darabjai is, amelyeket kimondottan az itteni meredek feladatok végrehajtása végett fejlesztettek ki. Szerephez jutottak a skóciai Lobnitz sziklazúzó, az angol Pristmann kotró, a francia Fontan rótációs fúró, az amerikai Ingersoll fúróhajói, a különleges mélységmérő hajók... A robbantásokhoz a Nobel Intézet bécsi kirendeltségéből hozták a dinamitot. És kilencezer munkás dolgozott.

A Ferenc József luxuszögös megnyitja a csatornát

Mozdonyos vontatás a Vaskapu-csatornában

De miért is volt olyan húzós a hajózás az Al-Dunán? És mit is nevezünk valójában Al-Dunának? Következzen egy kis földrajz meg számtan!

Van Felső-Duna, Közép-Duna és Alsó-Duna. Al-Dunának a Közép-Duna alsó, zuhatagos végét nevezzük, amelyen ezek a munkálatok folytak, az Alsó-Duna pedig ott kezdődik, ahol a kérdéses folyószakasz véget ér. Gubancos, de a pontos közlésnek ennyivel tartozunk.

A mellémagyarázások kiküszöbölése végett pedig a következőt illik tudni: Ezt a szakaszt sokan előszeretettel nevezik Vaskapunak, szerbül Đerdapnak. Valójában nem így van. Az Al-Duna szóban forgó szakaszának a magyar elnevezése mindig is a Vaskapu és a Zuhatagok volt. A szerb nyelvű komoly szakirodalom is ugyanennek a megfelelőjét – Gvozdena vrata i Slapovi – használja. És jeggyeztek meg: csak a hozzá nem értők meg a tájékozatlan turisták nevezik Vaskapunak a teljes folyószakaszt. Ez a szakasz ugyanis négy szorosrendszerből és három katlanrendszerből áll, és mindegyiknek van saját neve. A Vaskapu csupán a szakasz legvégének az elnevezése, annak a résznek, ahol bevezető fotónk is készült. Ennyit a földrajzról dióhéjban.

A számtan az Al-Duna szabályozása esetében kizárólag nagy számokkal foglalkozik. Esetekbe ne jusson ezeket fejből tanulni! Valójában a kirobbantott, a repesztett, a mederből eltávolított kőmennyiségről szólnak a számok, valamint arról, hogy ebből mennyit építettek be a szorítógátakba, a partburkolatokba, a párhuzamművekbe és a keresztgátakba. Ezeket az elnevezéseket se kell beféltanót, de nem árt tudni, hogy ilyesmi van.

Ahhoz, hogy hajózhatóvá tegyék ezt a folyószakaszt, a medret helyenként teljes egészében átszelő és elzáró sziklafalakba kellett megfelelő szélességű, és a legkisebb vizek esetén is elegendő mélységű csatornákat vágni. Többnyire erről szolt a szabályozás. Ennek méreteiről a számadatok beszélnek.

A helyszínekkel sem akarunk behatóan foglalkozni, hiszen olyan neveket is viselnek, amelyeket ma már hiába keresünk a térképeken: Sztenka, Kozla, Doike, Jeliseva, Izlás, Tachtália, Szinice, Jutz... és mindezt számtalan írásmódban. Ezeket a helyeket hajtották végre a legnagyobb munkálatokat, melyeknek méreteiről a megmozgatott sziklamennyiség tanúskodik. Ízelítőül: a Sztenka sziklapadmalyon keresztül 850 méter hosszú csatornát vágtak, ami 7500 köbméter szikla eltávolításával járt; a

Kozla–Doike-csatornából 2100 méteres távon több mint 65 ezer köbméter sziklát távolítottak el; az Izlás, Jeliseva, Tachtália és Greben melletti szakaszon 46 ezer köbméter szikla repesztését végezték el, és egy több kilométeres szorítógátat raktak, melybe félmillió köbméter kőanyagot építettek be; a Jucz-csatorna kialakítása 32 ezer köbméter szikla repesztésével járt, valamint 120 ezer köbméter kőanyagot építettek be a párhuzamművekbe és a keresztgátakba. Ezt se tanuljátok fejből, hanem őrizzék meg az oldalt!

A munkálatok csúcsa a Vaskapu-csatorna kiépítése volt. A legnagyobb vizek alkalmával is kétoldalt védett, míg a legkisebb vizekkor is legalább háromméteres mélységgel rendelkező 80 méter széles és 2200 méter hosszú csatorna elkészítésekor negyedmillió köbméter szikla repesztését végezték el, a kőmunkálatok során pedig 578 ezer köbméter követ építettek be a gátakba... Kimondani is sok.

A Vaskapu-csatornánál akadt még néhány gond. A Duna úg vágatott keresztül rajta, mint a hegyi patak, mert a meder rendkívül meredek volt. Ismét néhány számadat: a víztükör esése 3 méter volt folyamkilométerenként. Összehasonlítás gyanánt: a Duna újvidéki szakaszán a víztükör esése 5, a Tiszáé pedig Zentánál kb. 2 centiméter, tehát a Vaskapuban ennek százötvenszerese volt. A víz sebessége meghaladta a 18 kilométert óránként. A hajók itt igen nehezen küzdöttek fel magukat. A próbahajózáskor a Vaskapu-csatornán elsőként a Tisza nevű gőzös haladt át, az 1800 méteres hajóút megtételéhez 23 perc kellett neki. Utána a Thomen nevű vontató következett egy 260 tonnás terhelésű uszályal, az utat 71 perc alatt tette meg. (A kisgyerekek négykézláb ennél gyorsabban haladnak.) Ez túlságosan lassú és körülményes volt. A megoldást a Vaskapu nevű sodronyhajó jelentette. Orr-részén hatalmas sodronydob volt, rajta különleges „acélkötél”, melynek másik vége hatalmas horgonyokra volt kötve, a hajó pedig a kötelet felcsévéelve haladt, keresztülhúzva a csatornán a vontatót és uszályát. Leginkább csak egyet, alulterheltek esetében akár kettőt is.

Később a Vaskapu hajót átirányították a Grebenhez, a csatornában pedig mozdonyos kisegítő vontatást alkalmaztak. Tartott mindez 1972-ig, amikor befejeződött a Vaskapu I. Vízi Erőmű építése. A vízszint a duzzasztás hatására kb. 35 métert emelkedett, az egykor vadul hömpölygő Dunából békés tó lett.

Buzás Mihály

Kilátás

Egy ingatlanügynök egy lakást mutat egy házaspárnak.

A feleség megkérdezi:

– Megmutatná, milyen innen a kilátás? A hirdetésben az állt, hogy gyönyörű a panoráma.

Az ügynök széthúzza a függönyöket, mire a férj elégedetlenül felkiált:

– Hol van itt a kilátás? Azok a hegyek pont eltakarják!

Mankó

Egy ember mankóval biceg ki a házából. Kérdi a szomszédasszony:

– Hát magával meg mi történt?

– Baleset ért.

– És csak mankóval tud járni?

– Nem tudom biztosan. Az orvosom szerint nem, viszont az ügyvédem szerint igen.

Fájdalomcsillapító

Pistike bemegy a gyógyszerárba.

– Fájdalomcsillapítót kérek!

– Hol fáj fiam?

– Még sehol, de délután be kell mutatnom apukámnak az intőt.

Hiányoztam?

– Nagyon hiányoztam, kedvesem, az alatt a két hét alatt, amíg nem voltam itthon?

– Ó, hát nem voltál itthon?

Borulás

Egy autó beborult az árokba. Mellette áll dogál a gazdája. Arra jön egy másik autós, megkérdezi:

– Gond van?

– Á, dehogy! Csak felborítottam, hogy megnézzem, jól forognak-e a kerekek.

– Nem látja, hogy telefonálok?

Miért süt?

Fiú megkérdezi az apjától.

– Apa, miért süt a nap?

– Mert nem tud főzni.

Emeletes busz

A rendőrök és a tűzoltók közös kirándulásra vesznek részt. Egy emeletes buszt kapnak, melyben a földszinten a tűzoltók, az emeleten pedig a rendőrök utaznak. Pár óra után a tűzoltók parancsnoka felmegy a rendőrökhöz, akik halálsápadtan ülnek a helyükön.

– Veletek meg mi van? – kérdezi tőlük.

– Könnyen vagytok ti odalent – válaszol a rendőrök főnöke – nektek van sofőrötök!

Fogda

Egy újonc panaszkodik a haverjának:

– Az őrmester hat napi fogdát sózott rám.

– De miért?

– Azt nem tudom, de azt tudom, hogy ebből négyet ezért a kérdésért kaptam.

Pofon

Nyuszika száll az erdő felett. Látja a medvét:

– Medve, medve, kérsz egy pofont?

– Kérek!

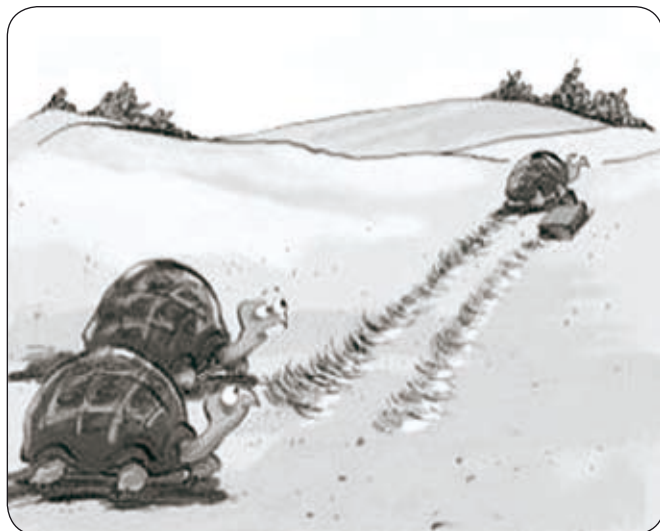
– Menj az erdő szélére, én is ott kaptam!

Produkción

A cirkuszba jelentkezik egy fakír, aki üvegcserepeket eszik és szöges ágyon fekszik. Az igazgatónak tetszik a produkció, le is kívánja szerződtetni a fickót.

– És mennyi lenne a fizetésem? – kérdi a fakír.

– Nos, fizetni nem tudunk, de ágyat és nivalót biztosítunk.

– A feleségem elhagyott hónapokkal ezelőtt... Az ott ő.

Rendőrségen

A feleség feljelentést tesz a rendőrségen.

– A férjem mindig megver!

– Milyen gyakran? – kérdi a rendőr.

– Ahányszor csak kártyázok vele!

Beszélő óra

A boldog új lakástulajdonost meglátogatja a barátja. Hosszasan beszélgetnek még éjfél után is, mikor a barát észrevesz a falon egy réztányért, ráakasztva egy rézkalapáccsal.

Meg is kérdezi:

– Az ott micsoda a falon?

– Beszélő óra.

– Hogyhogy?

Erre a tulaj odamegy a tányérhoz, hatalmasat ráüt a kalapáccsal, mire a falon keresztül üvöltés hallatszik:

– Hajnali fél kettő van, mit vered már megint a falat!?!

Börtön

A rendőr egy garázdálkodó részeg embert bekísér a kapitányság börtönébe. Reggel jelenti az esetet az ügyeletes tisztnek:

– Jelentem, bekísértem Nagy Pétert, mert rendetlenkedett és részeg volt.

– Hol van? – kérdi az ügyeletes.

– Már nincs itt – mondja a rendőr.

– Hová lett?

– Jelentem, nagyon szidta a rendőrséget, ezért kidobtam.

Léggömb

– Bácsi, kérek léggömböt!

– Elfogyott, kisfiam. Az előbb egy néni mindet megvette az unokájának.

– Hol van az a gyerek?

– Ott száll a templom felett.

Rémálom

– Doktor úr, minden éjszaka rémálmom van: mély vízben vergődök és megfulladok. Mit tegyek?

– Sürgősen tanuljon meg úszni!

Vizsga

A rendőr vizsgázik:

– Meddig tartott a harmincéves háború? – kérdezi a vizsgáztató.

– Nem tudom. – válaszolja a rendőr.

– Gondolkozzon – mondja a vizsgáztató –, hány éves egy tizenegy esztendőes kisfiú?

– Tizenegy!

– Nagyszerű! Akkor hány évig tartott a harmincéves háború?

– Tizenegy.

Csótányok

Vendégek érkeznek. A házigazda fogadja őket:

– Ne üljetek arra diványra, tele van csótány-nyal! – mondja.

– Akkor miért nem dobtad ki? – kérdik a vendégek.

– Kidobtam, de visszahozták...

Ugatás

Egémama a kisfiával sétál, amikor egy bokorból hirtelen előugrik egy macska. Az egémama telitorokból ugatni kezd, a macska megijed és elfut. Ezután a mama odafordul gyerekéhez:

– Látod kisfiam, milyen fontos a nyelvtu-dás!

Pincér

– Pincér! Nedves a tányérom!

– Az az ön leve, uram.

Párbaj

Megy haza a 7 éves kisfiú az iskolából vérző orral, nagy monoklival a szeme alatt, tépett ruhában. Az anyja kétségbeesve kérdezi:

– Te meg mit csináltál?

– Tudod, kihívtam párbajra Pistikét, és megengedtem neki, hogy ő válassza meg a fegyvernemet.

– Ez nagyon lovagiasnak hangzik. És mi történt?

– A bátyját választotta...

Százás

Az öreg székelyt megszólítja az utcán egy koldus:

– Mondja, bátyám, nem volna számomra egy fölösleges százasa?

Az öreg beletúr a zsebébe, elővesz egy százast és odanyújtja. Forgatja a koldus, majd felháborodva kiáltja:

– De hisz' ez hamis!

– Látja, épp ezért fölösleges!

Pistike

– Pistike, miért van idézőjelben a fogalmazásod?

– Mert Peti füzetéből idéztem.

Kínai pálcika

Egy vendég csodálkozva látja, hogy a kínai étteremben a kínai pálcikák helyett villát adnak az étel mellé. Mikor megkérdi a pincértől, az így válaszol:

– Evőpálcikát csak külön kérésre adunk.

– De miért? Így egy emberrel többet kell alkalmazniuk, aki elmosogatja a villákat.

– Igen, de ha mindenkinek evőpálcikát adnánk, akkor hárommal több ember kellene, aki az asztalokat takarítja...

A dolgozat

Két fiú beszélget matek óra után.

– Hogy sikerült a matek dogád?

– Semmit sem írtam.

– Én sem.

– Te jó ég! A tanár azt fogja hinni, hogy egymásról lestünk!

Igazoltatás

A rendőr megállít egy szabálytalankodó női vezetőt. A nő kinyújtja a táskáját az ablakon:

– Biztos úr, kérem, keresse meg a jogosítványomat, mert szemüveg nélkül nem látok semmit.

Móricka

Móricka dobol a padon.

– Miért dobolsz Móricka?

– Eljiesztem az oroszlánokat.

– De hisz itt nincs oroszlán.

– Na, látja! Ugye milyen jó módszer?

Fej vagy írás?

– Mi van Laci? Ma nem mentél iskolába?

– Feldobtam egy húszast azzal, hogy ha fej megyek, ha írás, akkor itthon maradok.

– Szóval írást dobtál...?

– Igen, de vagy nyolcszor megpróbáltam, mire sikerült.

Dicsekvés

Két festőművész dicsekszik. Azt mondja az egyik:

– A múltkor gyümölcsöket festettem.

Olyan élethű lett, hogy rászálltak a madarak, és megcsipkedték.

– Az semmi – feleli a másik. – Én meg egy fél sajtot festettem, és képzeld, másnapra megrágták az egerek.

– Mi volt ez a nagy láрма kint?

– Anyukám aláírta a bizonyítványomat, de elmaszatólódott a könnyeitől.

Tudósítások

A szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztálya megírta angolból az első felmérőt. Nagyon rosszul sikerült. Majdnem a fél osztály egyest illetve kettést kapott. Az angol tanárnő nagyon haragudott ránk. (Savović Mila és Dékány Máté)

Egy pénteki napon iskolánk harmadik és negyedik osztályosai versenyt futottak a Sétærődben. A lányok rövidebb távot, a fiúk hosszabb távot futottak. Mivel sokan voltunk, elég sok volt a szabálytalanság is. Egyik osztálytársam rögtön a startnál elvágódott, s lenyúzta kezéről a bőrt. (Miskolci Helga, Zemkó Attila, Kávai Rita és Spasić Nikola).

Egy Franciaországban meghirdetett nemzetközi rajzversenyen díjazott lettem. Meghatódtam, amikor a tancsi kiszóltott, hogy vegyem át az oklevelet. Nagyon boldog voltam. (Fehér Noémi)

Blanka rajza előtt

Dorottya rajza előtt

A várban

A díjkiosztó után

Pénteken díjkiosztóra mentem Belgrádba osztálytársnőmmel, a tancsival és lányával. Egy országos szintű versenyen lettünk díjazottak. A beérkezett majd 1200 munka közül Dorottyaé 5., Blankáé 7. lett, az enyém meg bekerült a 100 legjobb közé. Maga a díjkiosztó nem volt valami jó, ezért felmentünk a régi várba. (Sipraga Lúna) Ott rengeteg kép készült rólunk. Voltunk a katonai múzeumba, felmászunk néhány tankra, sétáltunk a várban és fagyiztunk. Hazafelé sokat beszélgettünk és nevetgáltunk. Ez a nap emlékezetes marad számunkra. (Nikolić Blanka)

4. c osztály, Szabadka, J.J.Zmaj iskola

Lúna rajza előtt

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

66 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Lennert Géza** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár és segédszerkesztő: **Fehér Mária** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Fazekas Attila, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Sztójánovity Livia, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ szerk@jopajtas.info